

TEEDEEHITUS

Hanked vajavad korrastamist

Maanteeamet on liialt üle administreeritud, ütles üle kuu ametit juhtinud **AIVO ADAMSON** eile majanduskomisjoni istungil. Korrastamist vajavad ka teehangete tingimused. ▶8-9

VÕLAKRIIS

Merkel püüab ohjata ebakindlat Euroopat

Saksamaa kantsler **ANGELA MERKEL** on kindel, et poliitikud on võlakriisi lahendamisel õigel teel. Eestis hakkab riigikogu täna arutama ESMiga liitumist. ▶6-7

Äripäev

Neljapäev, 30. august 2012
nr 155 (4577) **2,24 eurot**

↓ **EUR/USD**
1,2545

↑ **USD/EUR**
0,7971

↑ **EUR/SEK**
8,3375

↑ **NordPool**
46,90

↓ **Euribor**
0,549%

Renditulu meelitab kinnisvarasse investeerima

ÄRIKINNISVARASSE investeeriv EfTEN Kinnisvarafond otsib fondi juhi Viljar Arakase sõnul teenimisvõimalusi ka Eestist väljaspoolt.

FOTO: ANDRAS KRALLA

▶ LHV ja Sampo pensionifondid loodavad teenida suurettevõtjate loodud EfTENi kinnisvarafondist. Neile lisandub peagi kolmaski pensionivalitseja ▶4-5

TÖÖSTUS

Töötajad kaasatakse firma juhtimisse

ASis Promens on välja töötatud süsteem, mis võimaldab nutikate ideedega lagedale tulnud töötajaid premeerida. Promensis hindab ideid spetsiaalne komisjon.

▶12-13

INVESTOR

Üllatusi pakkunud kvartal börsil

Teises kvartalis valmistas Tallinna börsil suurima positiivse üllatuse Baltika, mis pärast 14 kahjumliku kvartalit suutis taas näidata puhaskasumit. Loe, kes veel investoreid rõõmustasid. ▶16-17

KUIDAS

Ühishange annab odavama elektri

Otsusta, kas sinu ettevõtte on otstarbekam teha hange kelle-gagi koos või mitte. Vall usaldusväärsed partnerid, kellega hanget teha. Need on ühishanke korraldamise esimesed sammud. ▶11

KOLUMN

Esimese 7 kuu kaubavood on võrreldes möödunud aastaga langenud 18,7% ja langus jätkub.

Transiidikeskuse juht Erik Laidvee teeb kuus ettepanekut Tallinna Sadama konkurentsivõime tõstmiseks. ▶14

TEGIJA

Meelis Milder
rõõmustab investoreid

Kui varem oli Baltika juhi Meelis Milderi pilti põhjust selles rubriigis avaldada, oli nool loo juures viimasel ajal enamasti allapoole olnud. Nüüd on aga nooleots rõõmsalt püsti. Kui Äripäev börsifirmade teise kvartali tulemustest kokkuvõtet tegi, tuli tõdeda, et suurima positiivse

üllatuse tegija oli just Baltika. Pärast 14 järjestikust kvartalit kahjumis vaevlemist on lõpuks ometi ette näidata puhaskasum. Rõivatööstus Eestis on ehk siiski võimalik. Investoritel on põhjust rahul olla. Aktsia ongi aasta algusest juba ligi 90 protsenti kerkinud.

REPLIIK

Maratoni teine pool

Täna menetleb riigikogu taas Euroopa Stabiilsusmehhanismi (ESM) ratifitseerimist. Suure tõenäosusega läheb see ka kõige kiuste läbi. Laiemas plaanis andis aga Euroopa võlakriisile ja sellest väljumise protsessile tabava hinnangu Soome Panga president Erkki Liikanen, kes võrdles kriisi lahendamist maratonijooksuga. "Kui võrrelda kriisi maratoni, siis pool maad on ilmselt läbi, kuid iga maratonijooksja teab, et distant si teises pooles raskustest puudu ei tule," ütles Soome keskpanga juht. Liikanen viitas asjatundjatele, kelle hinnangul kulub Euroopa majanduskriisist väljatulekuks ja endise majanduskasvu saavutamiseks kümme aastat. Möödunud on viis aastat. Piltlikult on endiselt võimalus, et majandus saab "haamri".

EESTI ministritele on maratonid hästi tuntud. Spordilähedased on nii Jüri Ligi kui ka Andrus Ansip.

PÄEVA FAKT

3

AASTAT on Eesti kulud olnud tuludest suuremad. Vahe katmiseks on kasutatud aga varem kogutud reserve. 2011. aastal vähenes võrreldes eelnenud aastaga reservide koguväärtus 219 miljoni euro võrra, 997 miljoni euroni.

AJALOO ILU

RMK juhivahetuste valu ja võlu

August 2007. Äripäev kirjutas, et Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) nõukogu võttis Ülo Viilupi juhi kohalt maha, kuna tal polnud visiooni pronksiöö tõttu materjalinalga jäänud saetööstuste turgutamiseks. Muu hulgas põhjendati otsust ka riigikontrolli hinnanguga RMK tööle: audit heitis ette, et mets on arvel mitu miljardit tegelikust väärtusest odavamalt. Kontroll soovib seda igal aastal ümber hinnata, kuna mets kasvab.

Hetkeseis. Eelmisel nädalal valis RMK nõukogu järgmiseks viieks aastaks RMK juhatuse esimeheks senise esimehe Aigar Kallase, kes asus ametikohale 1. novembrist 2007 pärast Viilupi lahkumist. RMK juhatuse esimehe volitused kestavad vastavalt metsaseadusele viis aastat.

HOMME

Millised ettevõtted löid kriisiaastail Eestis kõige enam töökohti?

LOE ÄRIPÄEVAST

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Põllumajandus pole närbumas, pigem tärkamas

Eesti põllumajandus ei ole mitte surnud, vaid võib elada läbi hoopis taassündi. See aasta on selgelt näidanud, et nii karja- kui ka teraviljakasvatuse koos vastavate tööstustega ei ole ainult tasuvad tegevusharud, vaid ka atraktiivsed investeerimisvaldkonnad. Kuigi Eesti trump on kahtlemata paindlikkus ja kohanemisvõime võtta kasutusele uusi tehnoloogiad, ei maksa Äripäeva hinnangul alahinnata ka Eesti potentsiaali toorainemaana. Põllumajandus, aga ka näiteks metsandus, on ja jäävad endiselt Eesti jokkeriteks. Kui meil endil kipub see vahest ununema, siis eelkõige välisinvestorid on seda üha rohkem avastamas.

Langus asendunud kasvuga. Põllumajanduse osakaal SKT-s on küll madalam 90ndate keskpaigast, kuid langustrend on asendunud alates 2008. aastast kasvuga. Tegemist on äri- ja, kus muutused on ajamahukad. Võis ju jätta suurstava mulje, kui Joakim Helenius väitis, et kavatses Eestisse rajada globaalselt konkurentsivõimelise piimafarmi, ning ütles kevadel Väätsa Agrot soetades, et Eestis on potentsiaali luua kõige kuluefektiivsem piimatootmine. Kuid see ei olegi vaid ühe mehe nägemus. Augustis tuli rida uudiseid piimafarmide üleminekutest.

Näiteks müüdi Eesti ühe suurema piimatootja OÜ Aravete Agro enamusosalus Austria nn Vakkari grupi investoritele, kelle omandis oli enne seda Eestis juba kuus piimafarmi. Nädalapäevad hiljem selgus, et ka haavapuit-massitehase ASi Estonian Cell ainuomanik austerlane Alfred Heinzl sisenes Eesti piimatootmisturule, kui omandas keskmise suurusega piimafarmi, Väike-Maarja vallas asuva ASi Vao Agro. Piimakarjakasvatatajad tõdevad ise, et lisaks efektiivsele tootmisele, on Eestis soodne kliima ja maa investeerimiseks endi-

”

Nagu Rootsi pangad käsitlevad Balti riike koduturuna, peaks ka põllumajandustootjad ja töösturid nägema koduturuna vähemalt kogu Läänemere piirkonda.

selt võrdlemisi odav. Häid uudised tuleb ka teraviljakasvatustest. Oleme kirjutanud sel suvel mitmete teraviljade rekordhindadest. Tõsi, üks põhjus on ikaldus mujal maailmas, kuid see annab Eesti tootjatele korraga võimaluse oma toodangu eest õiglast hinda küsida ja tutvustada end usaldusväärse partnerina, et ka edaspidi suuremat tulu teenida.

Kritiseerida saab, et põllumajandus on dotatsioonidele toetuv äri. Tõsi, aga siingi on Eesti ettevõtjad pooldanud toetuste kaotamist. Samuti olnud edukad tingimustes, kus euroliidu vanemad liikmed saavad mitu korda suuremaid toetusi. Ei saa pidada nõrkuseks reeglite järgi mängides saavutatud edu.

Eesti edu selles valdkonnas näitab ka eilse Äripäeva kaanelugu, et toidutöösturid tegid mullu kokku üle miljardi eurot käivet ja nopiti kokku 49 miljonit eurot kasumit. Ettevõtted näevad ka tulevikku pigem pilvituna. Ettevõtjad ise ei pea Eesti turgu priiskavaks, vaid eraldavad edukat kontsernisest eksporti ja koduturgu. Kuid sellist lahterdamist võib pida ka kunstlikuks. On ju kontserni koduturg suurem ühe riigi piiridest. Nagu Rootsi pangad käsitlevad Balti riike koduturuna, peaks ka põllumajandustootjad ja töösturid nägema koduturuna vähemalt kogu Läänemere piirkonda kui mitte tervet Euroopa Liitu.

Ja eks Eesti taset hinnatakse olenevalt vaatevinklist kas endiselt või jälle kõrgelt ka idanaabri juures. Omamoodi edukuse märk on ka Nopri talu peremehe Tiit Niilo kutse, üheskoos Misso vallaga, noori peresid maaelu edendama, pakkudes tööd ja elukohta. Niilo püüab lahendada tõsist probleemi, kus edukas äris tööd on, aga tööjõudu napib.

Eesti idufirmade üleilmne edu on jõudnud ilmselt lõviosa inimeste teadvusesse. Kuid kaalumist väärib ka tagasipöördumine juurte juurde, sealgi on võimalik edukalt läbi lüüa.

ML-TRANSPORT

Osakoormate vedu tagaluukautodega TALLINN–HELSINKI–TALLINN

Enne kl 12 tellitud veos järgmisel tööpäeval sihtkohas!

tel: +372 505 5074
info@mltransport.ee

www.mltransport.ee

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulundusühingute asutamine

Firma kätte 24h jooksul! Suur nimevalik

www.wasp.ee
info@wasp.ee
Tel. 6 77 01 55
Mob. 51 12 061

ÜTLES

Sven Pertens: Kas alati on vaja kasutada kõige kallimaid lahendusi.

Lemminkäinen Eesti Asi ja Eesti Asfaldiliidu juhatuse esimees on riigihangete suhtes kriitiline. LOE LÄHEMALT LK 8-9

Hääl tegi hobustega head äri. Mullune kasum 1,5 mln

VÄINU ROZENTAL
vainu.rozental@aripaev.ee

Heiti Hääl firma, sporthobuste kasvatuse, ostu ning müügi tegelev OÜ Trooja Hobune müüs mullu hobuseid 1,83 miljoni euro eest, millest 1,8 moodustas müük Küprosele.

Trooja Hobuse majandusaasta aruande kohaselt teenis ettevõtte eelmisel aastal 1,5 miljonit eurot puhaskasumit. 2010. aastal oli Trooja Hobuse käive 0,05 miljonit eurot ja kahjumit kandis ettevõtte 0,6 miljoni euro ulatuses.

"Hobuseid ostetakse ja müüakse ning sedapuhku õnnestus müüa veidi kallimalt kui osta," jäi Hääl sporthobustega tehtud tehingutest rääkides kindakeelseks. Ta ei soostunud avalikustama, kes oli hobuste ostja, mitu hobust ja mis hinnaga müüdi. "See ei olnud minu elu parim hobusetehing," lisas ta.

Mäletatavasti müüs Heiti Hääl 2009. aasta novembris oma kuulsaima ja andekaima takis-

HOBUSED on ärikes Heiti Häält köitnud juba ammu. Pildil Hääl oma lemmikhobusega 2001. aastal. FOTO: JULIA-MARIA LINNA

tussõiduhobuse A Big Boy, millega seni võistles ratsasportlane Rein Pill, Kreeka laevandusmagnaadi Aristoteles Onassis järeltulijale Athina Onassis-Mirandale ja tema abikaasale, Brasiilia takistussõitjale Alvaro de Mirandale.

Ajakirjanduses kirjutati toona, et hobuse müügihind oli mitu miljonit eurot ja et tegu oli

Eesti ratsaspordi ajaloo rekordhinnaga tehinguga.

Trooja Hobuse 2009. aasta majandusaasta aruande kohaselt oli ettevõtte müügitulu 23,6 miljonit krooni, millest müük Küprosele moodustas 23,5 miljonit krooni ehk 1,5 miljonit eurot. Kasumit teenis Trooja Hobune 2009. aastal 38,3 miljonit krooni ehk 2,4 miljonit eurot.

KONFERA JA ADVOKAADIBÜROO ENTSIK & PARTNERID RIIGIHANKEKOOLITUS

ENTSIK | PARTNERS

KONFERA

Lektor: Vandeadvokaat
Marko Mehilane,
advokaadibüroo
Entsik & Partnerid partner

Uuemat riigihangete praktikas

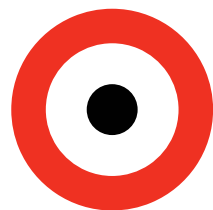
Teemad:

- Sõlmküsimumi igapäevasest hankepraktikast hankijale ja pakkuja
- Levinud vead hanke alusdokumentides
- Olulised lahendid vaidlustuspraktikast
- Ettevõtja õiguste kaitse riigihangetes
- Hankevaidluste TOP 5

Seminari aeg ja koht: 5. septembril kell 10.00–16.00, Tallinn, Radisson Blu Hotel Olümpia Täpsema päevakava ja lektori tutvustuse leiate kodulehelt www.konfera.ee

Hind ja registreerimine: 127 eurot (km-ga 152 eurot). Hind sisaldab koolitusmaterjale ja kohvipause.

Täpsem info ja registreerimine www.konfera.ee või mob: 51 23 770

KLICK
SINU DIGIPOOD

SOODNE HIND

Tänu lepingutele kõigi suuremate hulgimüüjatega saame pakuda konkurentsivõimelisi hindu.

SUUR KAUBAVALIK

Leiame just Teile sobiva toote Eestist või Euroopast.

PERSONAALNE TEENINDUS

Meie meeskond kuulab ära Teile soovid ning pakub Teile sobiva lahenduse.

Klick on sülearvutite jaeturu liider Eestis. Oleme esindatud 20 kauplusega parimates kaubanduskeskustes, mis teeb meist suurima digikaupade jaemüüja Eestis.

SÜLEARVUTID • TAHVELARVUTID • TELERID • FOTOKAAMERAD
LAUAARVUTID • MONITORID • PRINTERID • TERVIKLAHENDUSED

Enne kui otsustad, küsi pakkumist ka meilt!

”Sven Kuning: Deposiitide olematu tootlus on kaotamas/mõttetuks muutmas ka seda kaudset võimalust kohalikul turul raha paigutada.

SEB Varahalduse juhatuse liige

ÄRIPÄEV 30. august 2012

toimetaja Rivo Sarapik, tel 667 0181, e-post rivo.sarapik@aripaev.ee

INVESTEERIMINE

EfTEN kaasab veel ühe pensionifondi. Laiendab tegevust Eestist välja

KEN ROHELAAN
ken.rohelaan@aripaev.ee

Suurettevõtjate loodud EfTEN Kinnisvarafondi suurosanikud ehk LHV ja Sampo pensionifondid kasvatasid oma osaluse 41 protsendini. Sel aastal lisandub omanikeringi kolmaski Eestis tegutsev pensionifondivalitseja.

EfTEN Kinnisvarafondi omakapital ulatus 30. juuni seisuga veidi üle 30 miljoni euro, suurendes poole aastaga rohkem kui kaks korda.

Kahe viimase aktsiaemissiooni käigus omandasid LHV Varahaldus, Danske Capital ja Skype'i loojate investeerimisfirma Ambient Sound Investments (ASI) poole EfTEN Kinnisvarafondi aktsiapakist. LHV-le kuulub nüüd 23protsendiline osalus, Danskele ehk Sampo pensionifondidele 18% ja ASI-le 9%. Lisaks kuuluvad oma firmade kaudu omanikeringi suurettevõtjad Marcel Vichman, Peeter

Mänd, Olari Taal, Arti Arakas, Vello Kunman, Hannes Tamjärv ja Olav Miil, kes ei ole EfTEN Kinnisvarafondi juhatuse liikme Viljar Arakase kinnitusele oma osalust müünud, pigem aegade jooksul investeerimist suurendanud.

LHV: renditulu deposiidist kopsakam. “Mulle meeldib renditulu, mida pakub kinnisvara. Praegu on see kõrgem kui pangadeposiidi või võlakirjade pakutav tootlus. Seejuures maksab EfTENi Kinnisvarafond osa sellest ka dividendina välja. Mul puuduvad illusioonid kinnisvara väärtuse kasvu suhtes,” selgitas LHV asutaja ja pensionifondide juht Andres Viisemann oma visiooni kinnisvarafondi investeerimisel.

LHV on tema sõnul tänava EfTENisse investerinud kolme korraga kokku 4,5 miljonit eurot, kasvatas LHV koguinvesteeringu 7,22 miljoni euroni. Sampo Panga senine investeering ulatub 5,68 ja ASI-l 2,84 miljoni euroni.

Lisandub veel üks pensionifond. Arakas juhib tähelepanu just kahe pensionifondide valitseja jõuli-

sele investeerimisele, sest oodatakse veel kolmanda pensionifondivalitseja tulekut selle aasta kolmanda kvartali lõpus või neljanda alguses. “Leping on sõlmitud, kuid sisaldab konfidentsiaalsusklauslit,” selgitas Arakas. Uued aktsionärid lisanduvad tema sõnul fondi aktsiaemissioonide käigus. “Teeme neid paar-kolm korda aastas. Plaanime kindlasti ühe teha ja sellega aktsionäride nimetust suurendada.”

Optimismi kinnisvaraturul varasemast vähem. Kui viimases poolaastaruandes ei tundunud EfTENi fondijuhid eskaleeruva Euroopa võlakriisi tõttu optimistlikud, märkides, et Eesti kinnisvaraturul on tulevikutootlikus taandumas, siis Arakase hinnangul säilib kinnisvara hea varaklassina, kuhu investeerida.

“Kindlasti jätkame investeerimistegevust, aga mitte nii suure hurraa-optimismi egiidi all. Meie hinnangul on teatavaks pessimismiks alust. Nagu öeldakse: pessimist on hästi informeeritud optimist. Tasub vaadata oma kinganinast kaugemale ja Euroopa kohal lasuv murepilv ei tööta head,” sel-

Mis on mis EfTEN Kinnisvarafond

ASUTATUD 2008. aastal
VALITSEJA EfTEN Capital AS
ÄRIKINNISVARAINVESTEERINGUD - büroo-, kaubandus-, lao- ja tootmispinnad ning hotellid

PORTFELLI kuulub kümme rahavooga objekti neljas Eesti linnas.

VÄÄRTUSLIKUMATE kinnisvarainvesteeringute hulka kuuluvad Tallinnas lisaks tänavu ostetud Mustika kaubakeskusele veel Pärnu mnt 102 ja 105 ärimajad, Tallinna Külmaheine ning Rakvere politseimaja.

objekti plaanib EFTEN Kinnisvarafond praegu portfellis olevale 11 objektile, mahuga üle 80 miljoni euro, lisaks osta.

Mulle meeldib renditulu, mida pakub kinnisvara.

LHV pensionifondide juht Andres Viisemann selgitab kinnisvarafondi investeerimist

FOTO: RAUL MEE

Ä Kommenteer Eelistame otseinvesteeringuid

LOIT LINNUPÖLD,
Swedbank Investeeringufondid
ASI juhatuse esimees

Kui vaadata majanduste proportsioone, siis moodustab Eesti majandus kogu maailmast ligi 0,03%. Samas näeme Eesti majandusel perspektiive ning tuneme koduturgu teistest turgudest paremini. Seetõttu on Swedbanki pensionifondide varadest paigutatud Eestisse ligi 6% ehk ligi 35 miljonit eurot, millega oleme Eesti pensionifondidest ühed suuremad kohalikud investorid.

Oleme fondide kaudu paigutanud pensionivara Tallinna börsil noteeritud aktsiatesse, kinnisvarasse ja metsamaasse.

Lisaks oleme pensionivara paigutanud Eesti Energia ja Eleringi võlakirjadesse ning teinud erakapitaalinvesteeringuid. Eelistame võimalusel paigutada raha võimalikult otse ettevõtete aktsiakapitali, sest selle raha sihtotstarbelist kasutamist on lihtsam jälgida ning paigutused aitavad erinevalt börsilt ostetud aktsiatest otseselt kaasa ettevõtete ja seeläbi kogu majanduse arengule.

Üksikaktsiatesse ei panusta

SVEN KUNSSING
SEB Varahalduse juhatuse liige

SEB pensionifondid ei kaalu uusi otseinvesteeringuid ettevõtete aktsiatesse ega võlakirjadesse. Kui üldse, siis väga vähesel määral võib ette tulla väga üksikuid investeeringuid likviidsetesse kõrge reitinguga korporatiivvõlakirjadesse ja riigivõlakirjadesse. Eestis vastab reitingukriteeriumile ehk paar emitenti ja likviidsuse osas on ka nende paberite puhul suuri küsitavusi. Seetõttu oleme pidanud vaatama kohalikul turul tegutsevate kõrgema reitinguga pankade pakutavate võimaluste poole. Kuna pankade võlakirju kohalikele turule enam ei emiteerita, siis ei jäägi palju muud üle, kui kasutada deposiite. Deposiitide olematu tootlus on kaotamas/mõttetuks muutmas ka seda kaudset võimalust kohalikul turul raha paigutada.

Aktsiate puhul kasutame nii aktiivselt juhitud kui ka indeksifonde ja ETFe (börsidel kaubeldavad fondid – toim). Seega pole meil kavas teha paigutusi üksikaktsiatesse ei Eestis ega ka kuskil mujal. Meie fondid keskenduvad globaalsele varaklasside allokatatsioonile ning parimate mäenedžeride valikule nendes varaklassides.

gitas Arakas. “Meie ridadesse on lisandunud institutsionaalselt kapitali, mis on alati kinnisvaraäris oluline, äritegevust see ei mõjuta.” Lisaks saab Arakase sõnul peagi fondi nõukogu liikmeks Danske Capitali investeerimisvaldkonna eest vastutav Martin Hendre.

Kaks objekti sihil. Tulevikule mõeldes hoiab fond silma peal kahel investeerimisvõimalusel objektidel, kuid enne tehingu sõlmimist täpsemat infot, sh investeeringu summat, ei jagata.

Arakase sõnul ei piirdu EFTENi huvi vaid Eesti kinnisvaraga. “Vaatame ringi ka teistes Balti riikides, aga sellest on veel vara rääkida. Räägime siis, kui muna munevad on,” lisas ta.

EFTEN Kinnisvarafondi tänavu suvel 21,5 miljoni euro eest soetatud Mustika kaubanduskeskus suurendas fondi hallatava vara mahu üle 80 miljoni euro.

Fondi väärtuslikumad investeeringud on lisaks kaubakeskusele kaks ärimaja Tallinnas Pärnu maanteel, Tallinna Külmoone ning Rakvere politseimaja.

HOONETE PROJEKTEERIMINE

Kliendi soov, meie teostus

www.erknord.ee

ERKNORD
ARHITEKTID INSENERID PLANEERIJAD

Erknord Architects OÜ

Address: Laki 11E, Tallinn 12915

Telefon: +372 5682 4890

E-post: erknord@erknord.ee

Koduleht: www.erknord.ee

VÖLAKRIIS

Euroopa
võlakriisis on
ees otsustavad
nädalad. ESM on
osa lahendusestSIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Riigikogu koguneb täna erakorralisele istungile, et otsustada Eesti liitumine euroala alalise päästemehhanismiga ESM – Äripäev uuris, milline on hetke seis euroala võlakriisis, millest võib sõltuda vajadus ESMi vahendite järele.

Kreeka suhtes, kust võlakriis kolm aastat tagasi lahti läks, püsib kahe abipaketi ning ulatusliku võlgade restruktureerimise järel jätkuvalt ebakindlus, kas riik ikka suudab euroalale püsima jääda. Läänud nädalal Kreeka peaministri Antonis Samarasega kohtunud Saksamaa kantsler Angela Merkel ning Prantsusmaa president Francois Hollande kordasid mõlemad, et soovivad Kreeka jätkamist euroalal, kuid uut abipaketti ega lisaega ei taha Kreekale keegi anda.

“Mida Kreeka Saksamaalt loota võib, on see, et me ei tee ennatlikke otsuseid, vaid ootame ära usaldusväärseid andmeid ehk teisisõnu troika (Euroo-

pa Komisjoni, Euroopa Keskpanka ja IMFi – toim) raportit,” ütles Merkel.

Eelkõige peab sellest selguma, millised on Kreeka väljavaated riigi võlakoores 2020. aastaks 160 protsendilt SKPst 120%-le saada, mis on IMFi hinnangul viimane piir, millega Kreeka majandus toime tuleks.

Troika raport hiljemalt oktoobris. Laias laastus on kolm stsenaariumi: Kreeka on küll tingimuste täitmisest maas, kuid suudab uute kärpsete ja tulude suurendavate meetmetega järjele jõuda; Kreeka on tingimuste täitmisest maas, vajades lisaega ja uut abipaketti; Kreeka ei suuda tingimustega toime tulla ja vajab uut võlgade mahakandmist (kus põhiraskust kannaksid ilmselt keskpangad) ja ulatuslikku uut abiprogrammi. Kaks viimast stsenaariumi on tõenäolisemad kui esimene, mis oleks euroala poliitikute esmane eelistus. Troika raportit on oodata septembri lõpus või oktoobri alguses.

Kreeka peaminister Antonis Samaras taunis teravalt kriitikat oma riigi aadressil, kurtes, et see peletab investorid eemale ja pärsib erastamisplaan. Valitsus teeb aga kõik, et Kreeka euroalal jätkaks.

Angela Merkel omalt poolt manitses Kreeka

euroalalt lahkumisest rääkivaid Saksa poliitikuid oma sõnu hoolega kaaluma, kuna selline areng võiks tuua kriisi uue ägenemise. Seda ajal, mil Euroopa Keskpank lihviv plaane Hispaania ja Itaalia ümber tuletõkke loomiseks.

Keskpanka sekkumise ootuses on Hispaania ja Itaalia võlakirjadest pagunud investorid neid taas ostma hakanud ning sel nädalal said mõlemad riigid turult laenu viimaste kuude soodsaima hinnaga. Ent tootlused on jätkuvalt kõrged. Nädala pärast, kui koguneb Euroopa Keskpanka nõukogu, oodatakse panga juhilt Mario Draghilt juba detailsemad plaane võlakirjatootluste vahede tasandamiseks. Augusti algul ütles Draghi, et keskpang võib uuesti käivitada tugistatud võlakirjatuturul, kuid seda vaid kahasse euroala päästemehhanismidega ning reformiprogrammiga abi küsivale riigile. Draghi plaane võib samas edasi lükata Saksamaa konstitutsioonikohus, mis on alles 12. septembril lubanud teatada otsuse, kas ESM on üldse Saksamaa põhiseadusega kooskõlas.

Tugev vastasseis on Mario Draghil ka Saksamaa keskpanga juhi Jens Weidmanniga, kes ütles hiljuti Saksa väljaandele Der Spiegel, et keskpanga rahast on kerge sõltuvusse sattuda ning sisuliselt tähen-

1,3
miljardit eurot on esialgu Eesti kohustus ESMis, millest sissemakstava kapitali osa on 148 miljonit eurot – 2023. aastast kasvab maksimaalne kohustus 1,79 miljardile eurole.

Eesti Energia uurib Maroko põlevkivivarusid

Eesti Energia ja insenerifirma Outotec ühisettevõtte Enefit Outotec Technology sõlmisid koostöölepingu energiakontserniga San Leon Energy plc viimasele kuuluva põlevkivimaardla eeluuringuteks Marokos Tarfaya maardlas.

Koostöölepingu üks eesmärk on hinnata Enefit-tehnoloogia sobilikkust Tarfaya maardla põlevkivile. Tarfaya põlevkivimaardlas on hinnanguliselt 500 miljonit barrelit põlevkivioli.

Koostööleping hõlmab Ene-

fit Outotec Technology (EOT) uurimist ja piloottest ning projekteerimist, samuti seadmete tarnet ja tuge õlithase käivitamisel.

Alternatiiv toornaftale. “Põlevkivist vedelkütuste tootmisel on maailmas suur potentsiaal, sest see pakub alternatiivi toornaftale. Meil on efektiivne ja keskkonnasäästlik tehnoloogia, lisaks maailmas ainulaadne pikaajaline põlevkivist vedelkütuste tootmise kogemus,” ütles EOT tegevjuht Alo Kelder.

San Leoni juhatuse esimees Oisin Fanning toonitas, et Maroko on üks suurema põlevkivivaruga riike maailmas, kus huvi kohalikust toorainest elektri ja õli vastu suur.

EOT emafirma Eesti Energia alustas esimese uue põlvkonna tehnoloogiat kasutava Enefit280 õlithase kuumkäivitusega juuli lõpus. Esimene põlevkivioli uuest tehastest peaks tulema septembris.

Ühisettevõtte loodi 2009. aastal. Eesti Energia ja Outotec asu-

tasid ühisettevõtte Enefit Outotec Technology 2009. aastal. Ühisettevõtte põhitegevusala on põlevkivioli tootmise tehnoloogia Enefit arendamine ja müük. Eesti Energiale kuulub ühisettevõttest 60 protsenti, Outotecile 40 protsenti.

2010. aastal uuris Eesti Energia Marokos põlevkivi Aghbala ja Errachidia maardlas. Kuna nende piirkondade kivimi kvaliteet ei olnud piisav, et selle töötlemine olnuks majanduslikult mõttekas, siis projekt lõpetati.

ARIPAEV.EE

Mis on mis
San Leon Energy Plc

LONDONI BÖRSIL noteeritud rahvusvaheline energiakontsern, mis arendab elektri-, õli- ja gaasitootmist Põhja-Aafrikas ja Euroopas, sealhulgas põlevkivist elektri ja vedelkütuste tootmist Marokos.

SUUREMATE OMANIKE seas figureerivad Soros Fund Management ja Blackrock. Kokku kuulub väikeettevõtte akt-

siatest umbes pool institutsionaalsetele investoritele. Ettevõtte juhtidele kuulub 21,61 protsenti aktsiatest.

TURUVÄÄRTUS on 134 miljonit naela. Kompanii aktsia on Londoni börsil tõeline peniahtsias, mis on viimasel 52 nädalal liikunud 6,75 ja 22,75 penni vahemikus. Aastaga on aktsia hind langenud 36,5%.

Ambitsioonikas agenda

Euroala poliitikutel on järgmisteks nädalateks väga ambitsioonikas agenda, ütles eile Itaalia peaministri Mario Montiga kohtunud Saksamaa kantsler Angela Merkel.

“Oleme veendunud, et valitud tee on õige,” ütles Merkel, tunnustades Itaalia reforme.

Lisaks valitsusjuhtide arvukatele kahepoolsetele kohtumistele oodatakse järgmisel nädalal Euroopa Keskpanga juhilt Mario Draghilt konkreetsemat infot raskustes riikide laenukulude alandamise plaanidest. 12. septembril teatab Saksamaa konstitutsioonikohus, kas ESM on kooskõlas Saksamaa põhiseadusega. Samal päeval on Hollandis parlamendivalimised, kus eurost ja võlakriisist on saanud terav kampaaniateema.

Septembris esitab Euroopa Komisjon ettepanekud pangandusliidu loomisest ning kuu lõpus või oktoobri alguses saab valmis nn troika raport Kreeka väljavaadetest euroalal jätkata.

RIIGIKOGU erakorraline istung. Valitsuse algatatud Euroopa Stabiilsusmehhanismi (ESM) asutamislepingu ratifitseerimise ja rakendamise seaduse eelnõu esimene lugemine.

FOTO: RAUL MEE

”**Oleme veendunud, et valitud tee on õige. Saksamaa kantsler Angela Merkel**

Tulud kasvasid

2011. aasta eest deklareeriti tulu kokku ligi 5,3 miljardi euro ulatuses, järsult kasvas välismaalt saadud tulu deklareerimine, teatas maksuamet.

Keskmine aastane brutotulu ühe inimese kohta kasvas eelmisel aastal võrreldes 2010. aastaga 5,7%. 2011. aastal saadi keskmiselt tulu 9746 eurot. 2011. aasta tuludeklaratsioonide põhjal oli keskmine palk kuus 669 eurot.

37,6% võrra kasvas nende inimeste arv, kes deklareerisid välismaalt saadud tulu, mis kuulus Eestis maksustamisele.

Mahaarvatavaid kulusid deklareeriti sel aastal kokku 2,05 miljardi euro ulatuses, mis oli 2010. aastaga samas suurusesjärgus.

ARIPAEV.EE

INVESTEERING

Tallegg rajab uue tootmishoone

Järgmisel nädalal saab nurgakivi Eesti suurima linnulihatootja ja -töötaja ASi Tallegg uus tootmis- ja tehasehoone Tabasalus. Tegemist on olulise investeeringuga Eesti toiduainetööstuses – rajatav tehas elavdab piirkonna majandust, suurendab ekspordipotentsiaali ning muudab linnulihatoodete valiku poelettidel veelgi rikkalikumaks, kommenteeris ettevõtte oma pressiteates. ASi Tallegg juhatuse esimees Teet Soorm ütles Äripäevale, et ta ei jaga enne nurgakivi panekut 4. septembril mitte mingeid kommentaare. “Selline on meie majasisene kokkulepe,” rõhutas Soorm.

EHITUS

Metro Capital rajab liivaranda villad

Metro Capital Management ehitab Jõelähtme valda 21 uut eramukrunti, mille keskmine suurus on 7000 m². Esimese etapina valmib taristu, mille koguinvesteering koos kergliiklusteede rajamisega on üle 2 miljoni euro, vahendas Metro Capital Management pressiteates. Laheranna arenduse kodulehe andmeil on kruntide müügihind 150 000 ja 190 000 eurot ning müüdud on juba kolm krunti. Pärast taristu rajamist algab Laheranna näidisvilla ehitamine. Villade planeeritav suurus on ligikaudu 220 m². Eramukruntide arhitektuurilise stiili on loonud arhitekt Meelis Press. Pikemas perspektiivis on eramukruntide kõrvale plaanis rajada ka klubihoone koos restoraniga ja tenniseväljakutega.

davad tugistatud valitsuste rahastamist keskpanga rahapressi abil. Euroopa Keskpanga juhatuse kuuluv endine Saksamaa aserahandusminister Jörg Asmussen pareeris, et keskpang kavandab tugimeetmed vaid oma mandaadi piires.

Eile Berliinis Angela Merkeliga kohtunud Itaalia peaminister Mario Monti ütles, et kui Bundesbank ei lase Euroopa Keskpangal turule sekkuda, on see Saksamaa jaoks sama hea kui jalgpallis oma värava löömine. Eri meelt jäid Merkel ja Monti eile aga selles, kas pangaliitsents ja sellega juurdepääs keskpanga laenudele tuleks anda ka ESMile, mis tagaks abifondile suurema tulejõu. Merkel kordas, et see oleks ELi aluslepingutega vastuolus, Monti nentis, et lepinguid tuleb vajadusel muuta.

Itaalia ja Hispaania ei kiirusta abi küsima. Itaalia praegu abi küsida ei kavatse. “Loomulikult ei taha ma seda, et Itaalia pärast kõiki neid pingutusi, mis juba tulemusi annavad, peaks end painutama mingi eraldi järelevalve alla, nagu on läinud abi küsinud riikidega,” ütles Monti sel nädalal intervjuus väljaandele Il Sole 24 Ore.

Laenukulude alandamiseks ei ole ka Hispaania veel abi küsinud, soovides enne ära oodata de-

tailid Euroopa Keskpanga plaanidest. Sel nädalal Hispaania peaministri Mariano Rajoyga kohtunud Ülemkogu presidendi Herman Van Rompuy sõnul piisab Hispaania kõige pakilisemate probleemide lahendamiseks juunis riigi pankade jaoks küsitud 100 miljardi euro suurusest abipaketist.

Agentuuri Reuters andmeil kompab Hispaania siiski ka täiendava abi võimalusi. Kataloonia teade, et riigi suurimates võlgades regioon vajab keskvalitsuselt 5 miljardit eurot abi, on uus kinnitus riigi rahanduse kehvast seisust. Seda lisaks infole, et Hispaania majanduslangus oli teises kvartalis arvatust sügavam (aasta baasil 1,3%) ning depositide väljavool Hispaania pankadest juulis rekordiline.

Languses on ka Itaalia majandus – neljandat korda 2001. aastast ja neljandat kvartalit järjest, millel on oma osa Mario Draghi kärpemeetmetel.

Mis on aga saanud ELi ja IMFi programmiga liirimaast ja Portugalist? Lirimaa on ettevaatlikult laenuturul tagasi, Portugal peaks turule naasma tuleval aastal. Lootust annab see, et Portugali võlakirjade tootlused on langenud tasemele, mida viimati nähti enne abipaketi palumist. Samas on ka Portugali valitsusel kärbetest halvenevas majanduskliimas järjest raskem abiprogrammi tingimusi täita.

Tallinna taksojuhid peavad sõidu hinna ette teatama

Septembrist hakkab Tallinnas kehtima taksoveo uus eeskiri, mille järgi peab näiteks taksojuht teavitama reisijat enne sõidu alustamist võimalikust maksumusest.

Samuti peab sohver panema takso nähtavale kohale selgelt loetava ja arusaadava hinnakirja. Taksomeeter tuleb paigaldada sõitjale nähtavale kohale esipaneelil ning teeninda-

mise algul tuleb sisse lülitada, vahendab Raepress linnavalikogu otsust.

Taksojuht on kohustatud andma sõitjale taksoomeetri printiril trükitud kviitungi, millele on märgitud vedaja nimi ja registrikood, mootorsõiduki registreerimismärk, teenuse osutamise kuupäev ning sõidu alguse ja lõpu kellaaeg, tariifid, osutatud teenuse maht ja

maksumus kõigi kasutatud takso teenuste tariifide kaupa ning üldmaksumus.

Eeskiri täpsustab ka nõudeid taksojuhi riietusele ja käitumisele. Ta peab kandma korrektset ja kohast riietust (mitte näiteks spordiriietust), käituma viisakalt ja mitte suitsetama takso või lubama suitsetada taksoviibijail.

ARIPAEV.EE

SOOVID SEISTA ETTEVÕTJATE ÜHISHUVIDE EEST JA KAASA RÄÄKIDA MAJANDUSKESKKONDA PUUDUTAVATE OTSUSTE TEGEMISEL? LIITU EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJAGA!

KAUBANDUSKOJA KALENDER SEPTEMBER 2012

WWW.KODA.EE

5. september	Seminar „Projekteerimise ja ehitustööde riigihanked – hea tava ja praktika” Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Toomas Hansson • Tel: 744 2196 • E-post: toomas@koda.ee Hind Kaubanduskoja liikmele 45 eurot ja mitteliikmele 90 eurot*
14. september	Seminar „Ida-Virumaa 2020” Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Margus Ilmjärv • Tel: 502 3699 • E-post: margus@koda.ee • Osalemine tasuta
14.–15. sept	Ekspordi Akadeemia soovitab: juhtimis- ja ekspordikonverents Check-IN Dorpati Konverentsikeskuses (Soola 6, Tartu) Liisi Toom • Tel: 527 0534 • E-post: liisi@conference-checkin.com Koja liikmele soodustus 15% täishinnast
18.–21. sept	Puidutööstuse ettevõtete kontaktreis Prantsusmaale Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee • Hind 1000 eurot**/**
25. september	Seminar „Projekteerimise ja ehitustööde riigihanked – hea tava ja praktika” Atlantise konverentsikeskuses (Narva mnt 2, Tartu) Toomas Hansson • Tel: 744 2196 • E-post: toomas@koda.ee Hind Kaubanduskoja liikmele 45 eurot ja mitteliikmele 90 eurot*
26. september	Seminar „Pilvetehnoloogia – millist kasu saavad Eesti ettevõtted?” Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Moonika Kukk • Tel: 604 0060 • E-post: moonika@koda.ee Hind Kaubanduskoja liikmele 30 eurot ja mitteliikmele 60 eurot*
27. september	Hommikukohv suursaadikuga: Eesti suursaadik Tšehhis Lembit Uibo Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Priit Raamat • Tel: 604 0087 • E-post: priit@koda.ee Hind Kaubanduskoja liikmele 7 eurot ja mitteliikmele 14 eurot*
27. september	Finantskoolitus firma võtmeisikutele • II Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Toomas Hansson • Tel: 744 2196 • E-post: toomas@koda.ee Hind Kaubanduskoja liikmele 210 eurot*
27.–29. sept	Äriviisit Peterburisse Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee

TÄPSEM INFO KÕIGI ÜRITUSTE KOHTA AADRESSIL WWW.KODA.EE

* NBI Hindadele lisandub käibemaks!

** Üritust kaasrahastab Euroopa Sotsiaalfond

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA – ETTEVÕTJATE ESINDUSORGANISATSIOON

Tallinnas • Toom-Kooli 17, 10130, tel 604 0060, koda@koda.ee
Tartus • Pikk 14, 51013, tel 744 2196, tartu@koda.ee
Pärnus • Rüütli 39, 80011, tel 443 0989, parnu@koda.ee
Jõhvis • Pargi 27-203, 41537 tel 337 4950, idaviru@koda.ee
Kuessaares • Tallinna 16, 93811, tel 452 4757, saare@koda.ee

EHITUS

Teedeehitus vajab paremat rahastamist. Mure hangetega

SULEV SENKEL
Ehitusuudised.ee juht

Riik peab leidma alternatiivseid lahendusi teedeehituse rahastamiseks, sest välisabiga ei saa kõrvalteid finantseerida, öeldi eile riigikogu majanduskomisjoni avalikul istungil. Eilsel istungil oli arutluse all teedeehituse korraldus ja teede kvaliteet, esimest korda võttis avalikult sõna ka maanteeameti uus juht Aivo Adamson, kes esitas oma nägemuse muutustest, mida amet peaks ellu viima.

Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi kantsler Marika Priske märkis istungil, et teede ehituse ja kvaliteedi määravad ressursid. Teede ehituses kasutatakse palju Euroopa Liidu välisabi, kuid ta rõhutas, et välisabi saab kasutada üksnes nende teede puhul, mis on piisava rahvusvahelise tähtsusega, mida kõik Eesti teed kindlasti ei ole.

“Siinkohal on suur oht, et tulevikus võib alarahastus süveneda. Oluline roll on riigikogu liikmetel, kes koostavad eelarvet ning teevad valikuid, milliseid teid parandame ja milliseid ehitame,” märkis Priske. “Kõik taandub valikutele.” Priske tõstis esile küsimused: “Kas leiame alternatiivseid PPP-projekte, kas püüame teha kallimaid teid või leida soodsamaid lahendusi, kas turgutame kodumaist materjalitööstust või tolereerime importmaterjalide sissetoomist?”

Adamson tõi esile, et ametis oldud pooleteise kuuga on ta saanud väga hea ülevaate maanteeameti toimimisest ja mittetoimimisest ning võimekusest. Selle aja jooksul on ta kohtunud kõikide ameti töösse puutuvate ametiasutustega ning

kolmandate osapooltega. Adamson tutvustas riigikogu majanduskomisjoni avalikul istungil oma nägemust, milliseid muutusi tuleb ametis teha.

Oluline on kokku panna tugev meeskond. Adamsoni üheks esimeseks ülesandeks on meeskonna koostamine. “Pink on praegu suhteliselt tühi,” hindas Adamson nüüdset olukorda maanteeameti.

Adamson märkis, et amet on üleadministreeritud ning ülejuhitud. “Tulevikus pole nii palju regioonide juhte vaja, kui neid praegu on. Eesti on piisavalt väike, et seda juhtida keskusest,” märkis Adamson.

Suure kriitika osaliseks sai ameti senine planeerimisoskus. “Üheks prioriteediks peab kindlasti saama pikaajalise planeerimise ja arendustöö kvaliteedi oluline tõstmine. Planeerimisel on vaja väga palju parandada. Peame olema suuteli-

**MAANTEEA-
TI uus juht
Aivo Adam-
son tõdes, et
ametis oldud
1,5 kuuga on
ta saanud hea
ülevaate ame-
ti toimimisest.**

FOTO: ERIK PROZES

sed logistiliselt paremini toimima ja seda ka planeerima,” tõi Adamson välja.

“Maanteeametil on oluline roll olla funktsionaalne ja arendada koostööd erinevate osapooltega. Ma eeldan, et maanteeameti ametnikustatud roll liigub kliendikeskuse poole. Me oleme vastutavad teede hoolduse eest ja peame tagama kvaliteedi,” märkis Adamson.

Probleemid hangetega. Adamson märkis, et praegu puudub ülevaade, kuidas toimetavad hankeingimustega üle Eesti erinevad regioonid. “Me ei ole praegu üle Eesti ühtse näoga. Tekitame ise palju vaidluskohi, mis võtab palju ressursi. Näiteks on tee-ehitushankes ühes regioonis välja toodud ka teehoolduse kohustus, teises regioonis mitte, miks?” näitlikustas Adamson. “Üle vajavad vaatamist kõik hanketingimused, et ka väiksemad tegijad pääseksid taas turule. On ebamõistlikud

FOTOUUDIS

Ettevõtlusest ettevõtluseni

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA juhatuse esimees Toomas Luman annab autogrammi uuele ettevõtlusõpikule, mis on mõeldud kutsekoolidele ning gümnaasiumidele. Õpik sündis koostöös Eesti Ettevõtluskõrgkooliga Mainor, kes on vastutav väljaandja.

FOTO: ANDRAS KRALLA

Kahtlustatavate ring täienes Kalle Pallinguga

HANNES SARV
hannes.sarv@aripaev.ee

Lisaks justiitsminister Kristen Michalile ja riigikogu liikmele Kalev Lillole on Reformierakonna rahastamise uurimise tõttu kahtlustatavaks tunnistatud ka nende erakonna kaaslasest riigikogulane Kalle Palling.

“Praegu saame kinnitada, et kahtlustus on esitatud Kristen Michalile, Kalev Lillole ja Kalle Pallingule, kuna kriminaalasjas on olnud vajalik nende ülekuulamine teatud inkrimineerivate asjaolude kontrollimiseks,” ütles juhtiv riigiprokurör Heili Sepp. Kõiki kolme meest kahtlustatakse erakonna varale seatud piirangute rikkumises, Pallingu kahtlustus on lisaks kvalifitseeritud ka pistise võtmise süüteguri järgi. “Menetluse muude üksikasjade ja kahtlustuste detailide sisu avaldamine ei ole kriminaalmenetluse huvides ja see-

tõttu me seda praeguses faasis ei tee,” lisas Sepp.

Lugu sai alguse kevadel. Reformierakonna rahastamisskeemi uurimine algas tänavu mais, kui reformierakondlane ja endine riigikogu liige Silver Meikar tunnistas Postimehe arvamusartiklis, et annetas oma nime all aastail 2009–2010 parteile 115 000 krooni, mis polnud tema oma ja mille päritolu ta ei tea. Meikar kinnitas, et ettepaneku annetus tema nimele vormistada tegi Michal, raha vahendas aga Lillo, kes tollal töötas parteikontoris juhtival kohal. Meikar kinnitas, et sarnaselt on erakonda toetanud kümned liikmed nii riigikogust kui ka piirkondadest.

Anonüümsest rahast juttu enamgi. Pärast artikli ilmumist ütles anonüümsust palunud endine reformierakondlane ERRile, et ka talle tehti neli aastat ta-

gasi sarnane pakkumine – summa oli 15 000 krooni ja pakkujaks seekord Palling. Palling väitis aga, et sellist asja pole olnud.

Erakond eitab. Reformierakond on sellist anonüümse raha erakonda toomist ja liikmete kaudu “annetamist” eitanud. Süüdistused lükkasid pärast Meikari artikli ilmumist Postimehes tagasi ka Michal ja Lillo. Michal ning Lillo said kahtlustuse juuli lõpus, kui käisid samas asjas keskkriminaalpolitseis ütlusi andmas. Lillo avaldas Reformierakonna pressiteenistuse vahendusel eelmisel nädalal arvamust Venemaa liitumise kohta WTOga, kuid kahtlustuse saamist ta seni kommenteerinud ei ole. Ka Pallingult ei õnnestunud eile kahtlustuse kohta kommentaari saada.

Prokurör Sepa sõnul on lähinädalatel kogu rahastamiskandaalile lahendust oodata vara.

Pertensi kriitika riigi aadressil

Lemminkäinen Eesti ASI ja Eesti Asfaldiliidu juhatuse esimees Sven Pertens oli riigikogu avalikul istungil riigi suhtes kriitiline.

Pertensi sõnul katkestab riik iga seitsmenda hanke ning kahju kannavad ettevõtjad. "Eesti riik ei väärtusta ettevõtjaid ja jätab kõik riskid ettevõtjate kanda," alustas Pertens oma esinemist. "Näiteks katkestab riik lepinguid, mille tulemusena lähevad ettevõtted pankrotti. Kõige selle juures on kurb tõsiasi, et puudub konstruktiivne arutelu," märkis Pertens.

Pertens tõi välja, et paraku sõltub teedeehitus suuresti euraerast. Praegu pole aga teada, mida toob euro raha järgmine periood, ning seetõttu on ettevõtjad esialgu suhteliselt ettevaatlikud uute investeeringute tegemisel. Pertens kritiseeris ka maanteeametit, sest praegu pole veel teada, milliseid teid plaanitakse ehitada järgmisel aastal.

Pertens tõi välja tellijate ebamõistlikud nõuded. Pertens märkis ära ebamõistlikud garantiiajad, tagatise nõuded, tehnilised tingimused. Viimase puhul kahtles Pertens, kas alati on vaja kasutada kõige kallimaid lahendusi.

Ühe peamise probleemina tõi Pertens välja lepingute tingimused, mis kipuvad olema ühepoolsed ja valdavalt tellija kasuks. "Iga hanke ettevalmistamiseks kulub kõigil raha. Kui hange tühistatakse, saab tellija endale projekti eelarve ja pakkujatele jäävad tühjad peod ehk nad saavad kahju," oli Pertens kriitiline.

hanketingimused, et ettevõtte peab omama nii palju põhivara või siis "soolaladusid," tõi Adamson näiteks.

Ka lahendus maksab. Majanduskomisjoni esimees Arto Aas tõi pärast istungit, et teedeehituses on jõutud olukorda, kus on hakatud lisaks rahale tähtsustama ka lahendusi ning rahakasutust.

Aas märkis, et komisjon soovis arutada, kuidas Eesti teedeehituses olemasolevaid ressursse paremini kasutada. "Teede põhjalikum projekteerimine tagab hiljem kümneid miljoneid eurosid kokkuvõttes ehituse ja hoolduse arvel. Samuti ei taga vähempakkumise korras kõige odavam ehituspakkumine alati kõige kvaliteetsemat lõpptulemust. Seetõttu tuleks ka teede puhul rohkem arvestada kogu tee elutsükli maksumust, mis arvestaks lisaks ehitusele tulevase remondi- ja hoolduskulusid," lisas Aas.

Eksitav pakend on teema ka lihatööstuses

Otepää Lihatööstus Edgar OÜ juhataja sõnul kasutab konkurent kurjasti ära nende hästi sissetöötatud kaubamärki. Otepää Lihameistrite osanik nimetab sellist infot pahatahtlikuks, kirjutas veebileht Tööstusuudised.

"Otepää lihatööstuse 20 aasta jooksul sisse töötatud kaubamärgi hea maine ulatub kaugemale, aga paraku on seda hakatud ära kasutama," ütles Otepää Lihatööstus Edgar OÜ juhataja Maie Niit.

Suur segadus. Näiteks tõi alles loodud ettevõtte hiljuti turule tootesarja, mille nimes sisalduv sõna "Otepää" on Niidu kinnitusele tekitanud üksjagu segadust nii tarbijates kui ka müüjates-tarnijates. Ekslikult arvatakse, et tegemist on Otepää lihatööstuse Edgari-nimelise tootesarjaga, aga tegelikult toodetakse seda hoopis teises lihatööstuses.

Me eeldame, et Põltsamaa mahlu toodetakse Põltsamaal ja Saku õlut pruulitakse Sakus, mitte Lätis või Poolas.

Otepää Lihatoöstus Edgar juhataja Maie Niit

"Tegelikult pole sellel tootesarjal Otepää ega ammugi meie tööstusega vähimatki pistmist," lausub Niit. "Need tooted valmivad hoopis Eesti teises servas, kuigi nimetus viitab, et tegemist on justkui Otepää tehuga," lisas ta.

"Me eeldame, et Põltsamaa mahl toodetakse Põltsamaal ja Saku õlut pruulitakse Sakus, mitte Lätis või Poolas," rääkis Niit. "Samamoodi eeldavad tar-

bijad, et Otepää nime kandvad kaubad valmivad Otepääl, kuid kahjuks pole see enam nii."

Lihameistrid versus Lihatoöstus. Otepää Lihameistrid OÜ osanik Kristjan Leedo märkis, et konkurent Otepää Lihatoöstus Edgar OÜ avaldas eile meediale saadetud pressiteates eksitavaid ja pahatahtlikku infot nende suhtes.

"Otepää Lihameistrid OÜ on seaduslikul alusel registreeritud kaubamärk. Otepää Lihameistrite toodete maitse on välja töötatud koostöös peakokk Jorma Riivaldiga, kes on elupõline otepäälane. Otepää Lihameistrite kaubamärgi kujundus on Otepää Lihatoöstus Edgari omast erinev nii värvide kui ka kujunduse ning oma olemuse poolest. Loodame, et hinnangu meie toodetele annab ikka tarbija, mitte konkureeriv lihatööstus."

TOOSTUSUUDISED.EE

Majanduskonverents

Äriplaan 2013

toimub 26. septembril 2012 Nokia kontserdimajas

Mõjuvõimsad, autoriteetsed ja aktiivsed Eesti ettevõtjad räägivad oma ootustest ja hirmudest 2013. aasta eelarve koostamisel

Konverentsil esinevad:

Eesti Panga president **ARDO HANSSON**

Suurettevõtja **TIIT VÄHI**

Tippadvokaat ja ettevõtja **AKU SORAINEN**

Suurinvestor **JÜRI KÄO**

Kaupmees **JÜRI ROSS**

Ehitusettevõtja **AIVAR TUULBERG**

Transpordiettevõtja **HUGO OSULA**

PricewaterhouseCoopersi partner **AGO VILU**

Statoil Fuel ja Retail Eesti juht **KAI REALO**

Danske Bank Eesti juht **AIVAR REHE**

OEG suuromanik **ARMIN KARU**

Suurettevõtja **URMAS SÕÖRUMAA**

Suurettevõtja **JÜRI VIPS**

Suurettevõtja **HILLAR TEDER**

Eleringi juht **TAAVI VESKIMÄGI**

Toiduainetööstur **ALEXANDER MUSAROV**

KPMG Balticu partner **ANDRIS JEGERS**

Nordea Bank Eesti juht **VAHUR KRAFT**

Konverentsi juhivad:

Äripäeva peatoimetaja **MEELIS MANDEL**

ja peadirektor **IGOR RÕTOV**

Korraldaja: **Äripäev**

Konverentsi **soodushind** registreerumisel kuni 31.08.2012 on **399 eurot** (km-ga 478,8 eurot). Tavahind 439 eurot (km-ga 526,8 eurot).

Registreerimine veebis www.konverents.aripaev.ee

või 6670 0441 või seminarid@aripaev.ee

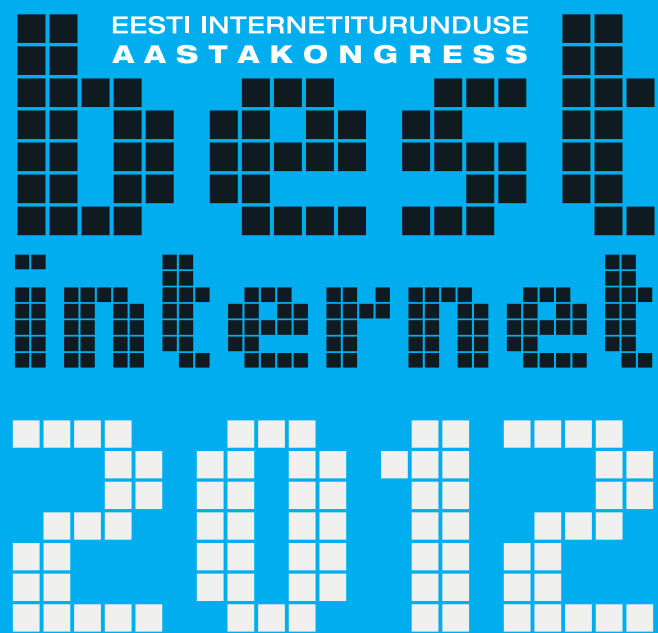
Konverentsi projektijuht: Anne-Ly Raudhein, tel 667 0107

Konverentsi programmijuht: Äripäeva arendusdirektor Mari Kõlli, tel 508 9810

www.konverents.aripaev.ee

Toetajad:

Täiuslik ülevaade

digitaalturunduse arengutest Eestis ja maailmas!

30 digitaalturunduse eksperti Eestist, Rootsist, Hollandist, Taanist ja Inglismaalt!

20. – 21.09.2012

Tallinna Tehnikaülikoolis

Eelseminarid:

18. – 19.09.2012 TNS Emoris

Korraldajad: **best marketing**

Äripäev

Toetajad:

TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOOL

tns emor

KAVA

18. september 2012
Kell 10.00 – 16.30

Best Internet eelseminar: VIDEO WORKSHOP. Online video ja rich media reklaam. Kuidas saavutada online video abil selgeid, mõõdetavaid äritulemusi?
[Steffan Aquarone](#), Econsultancy (UK)

19. september 2012
Kell 10.00 – 16.30

Best Internet eelseminar: MOBIILITURUNDUSE WORKSHOP
[Rob Thurner](#), Burner Mobile (UK)

20. september 2012
Kell 9.00 – 16.00

CANNES CYBER LIONS 2012 VÕIDUTÖÖDE ESITLUS JA KRIITIKA
Cannes Lions 2012 digižürii liige,
[Mervyn ten Dam](#), Achtung! (Holland)

B2B DIGITAALTURUNDUS

Kuidas integreerida online turundust ja telemarketingi? Kuidas integreerida otse-turundust ja digitaalturundust? E-maili roll B2B turunduses. [Steve Kemish](#), Cyance (UK)

MOBIILITURUNDUSE TRENDID JA PARIMAD PRAKTIKAD MAAILMAST

Millised on uusimad trendid mobiiliturunduses? Kuidas mõõta mobiiliturunduse kampaaniate edukust ja tasuvust?
[Rob Thurner](#), Burner Mobile (UK)

YUNOMI – KUIDAS UNILEVER KASUTAB SISUTURUNDUST?

[Raymon de Kruijff](#), Emakina (Holland)

CURATORS OF SWEDEN – ROOTSI TURISMIARENDUS TWITTERIS

Cannes Lions 2012 Cyber Grand Prix võitja.
[Viktor Bolin](#), Volontaire (Rootsi)

MOBIILITURUNDUS – KUIDAS SAAVUTADA KONKURENTSIEELIS?

Mobiiliturunduse aeg on käes! Kuidas Eesti ettevõtja selle abil raha teenida saab? Kuidas lihtsustada klienditeenindust? Mobiilimaksed.
[Lauri Toomsalu](#), EMT

ÜLEVADE KONKURSI KONKURSI "EESTI PARIM M-TEENUS 2012"

VÕITJATEST. Praktilised nõuanded turundajatele, kes plaanivad mobiilseid rakendusi luua. Millised on suurimad probleemid ja võimalused? Rakendus vs mobiilile optimeeritud veebileht.
[Markko Karu](#), Qminder; [Gert Drui](#) ja [Tanel Tatter](#), Solaris Kino; [Marko Peterson](#), Walk & Learn

AASTA DIGITEGU 2012 KONKURSI FINALISTIDE ESITLUSED JA AUHINDAMINE

Unikaalne *edutainment*! Žürii hindab esitlusi ja diskuteerib finalistidega saalis kõigi pealtvaatajate silme all!

21. september 2012
Kell 9.00 – 16.30

SOTSIAALMEEDIA: KAS INVESTEERING VÕI KULU? Halastamatu ja realistlik olukorra analüüs. [Michael Leander](#) (Taani)

CONTENT IS KING!

Ajakirjaniku / toimetaja vaade sotsiaalmeedia sisule. Spetsiaalselt Best Interneti jaoks ette valmistatud kriitiline analüüs Eesti sotsiaalmeedia sisust. [Priit Pullerits](#) (Postimees) ja [Robert Kõrvits](#) (PingPong Marketing)

MILLIST SISU SINU VEEBIKANALITESSE VAJA ON?

Kuidas mõista, millist sisu sinu kliendid vajavad? Mida on tarvis teha, et hea sisuloomeprotsessini jõuda? [Raimo Matvere](#) (ADM)

DIGITAALTURUNDUSE STRATEEGIA EESTI ETTEVÕTETES

Kuidas mõõta tasuvust? Kuidas integreerida digitaalturundust muude turundustegevustega?
[Alar Pink](#) (Tere) ja [Kadri Lainas](#) (Prisma)

EKSPORDITURUNDUS INTERNETIS

Kuidas Eesti ettevõtjad digitaalturunduse abil ekspordi edendavad? [Tõnu Runnel](#) (Edicy) ja [Aivar Ruukel](#) (Soomaa.com)

DIGITAALTURUNDUSE ARENGU-SUUNAD EUROOPAS

[Alain Heuroux](#), IAB Europe president (Belgia)

PECHA KUCHA

Eesti internetiturunduse edulood 6 minuti ja 40 sekundi pikkuste lühiettekannetena.

TRADESHOW

Uute digiturunduse valdkonna toodete ja teenuste tutvustused 20-minutiliste ettekannetena.

Osalustasu on 345 € + km

LISAINFO JA REGISTREERIMINE:

silja@best-marketing.com

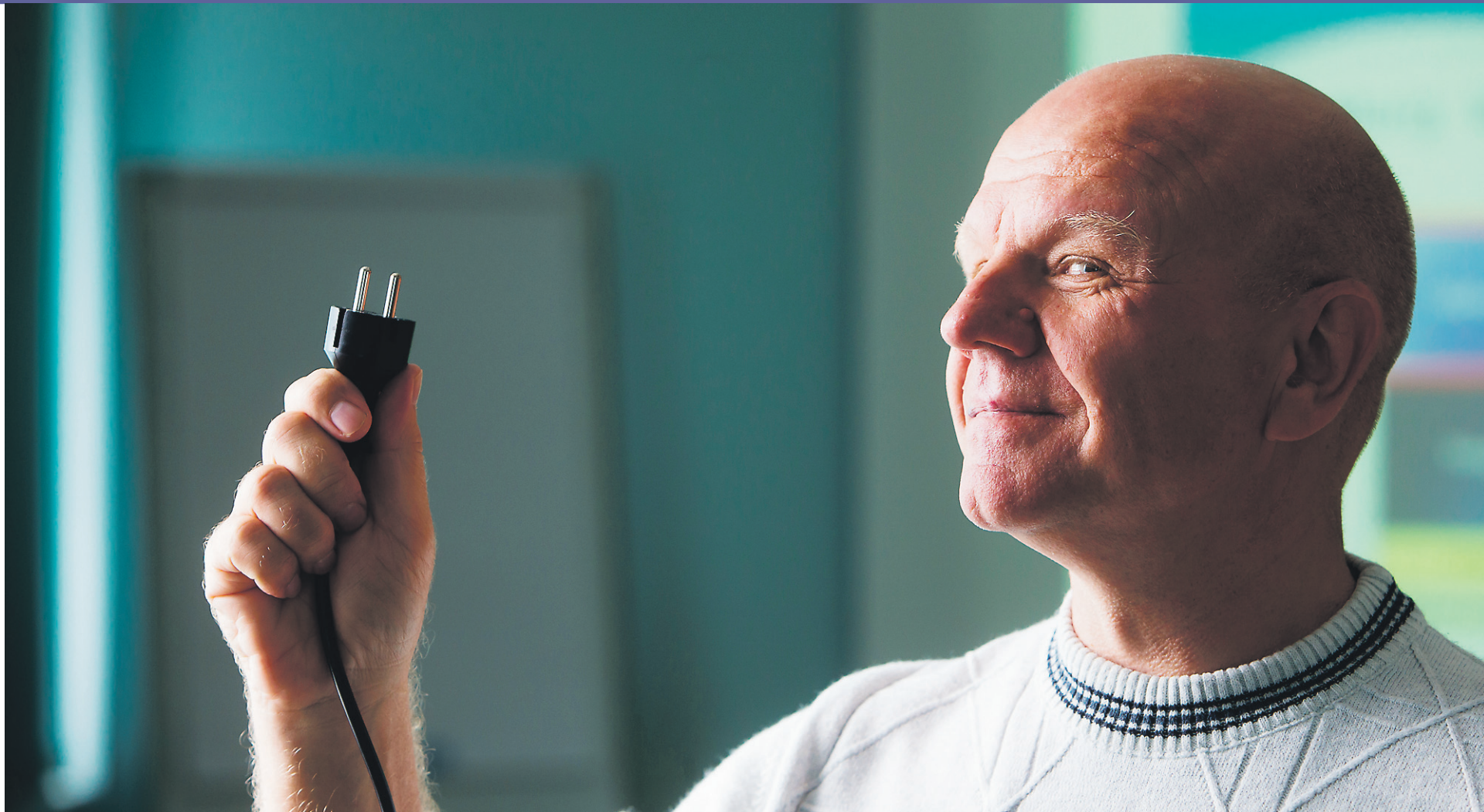
tel 53 079 151

WWW.BEST-MARKETING.EE

Best Internet 2012 esineja Mervyn ten Dam, Achtung! (Holland)

**VEE-ETTE-
VÕTETE** liidu
tegevdirek-
tor Vahur
Tarkmees
tõdes, et
veefirmad ot-
sustasid teha
ühishanke,
et kulu elekt-
rienergiale
ei kergitaks
vee hinda,
vaid pigem
langetaks
seda. FOTO: ERIK
PROZES

KASULIK

Kuidas uuel aastal odavamalt elektrit osta? Ühishange aitab avatud turul säästa

Ä KADRI PÕLENDIK
kadri.polendik@aripaev.ee

Uuest aastast avaneval elektriturul on ettevõtetele mõistlikum osta elektrienergiat ühiselt, sest nii on võimalik läbi ajada väiksemate kuludega.

Kuna elektri hind sõltub tarbimise graafikust, on soodsaimat hinda võimalik saada ühtlase tarbimise korral, ütles Eesti Energia juhatuse liige Margus Rink. See tähendab, et erineva tarbimisega ettevõtetele tasub koonduda ja korraldada ühishange, et saada madalama hinnaga pakkumine. Selline otsus tuleks kindlasti hästi läbi mõelda, sest kui näiteks peamiselt päeval ning peamiselt öösel tarbiv ettevõtte otsustavad ühiselt osta, võivad ühe ettevõtte kulud kasvada.

Ühishanke puhul on tarbimise kogused suuremad, seega tuleb sealtki madalam hind, mistõttu on koos tehtud hange kasulik ka sarnase tarbimisega ettevõtetele. Rink tõdes aga, et kõige suurem võit tuleb eelkõige ühtlasest tarbimiskõverast, mitte kogustest.

Lisaks on võimalik ühiselt hanget koostades kokku hoida hanke tegija pealt. Mida rohkem ettevõtteid hankes osaleb, seda madalam on hind ühe firma jaoks. Ühishangetega tegeleva firma OÜ Outsourcing Partneri juhatuse liige Jarlo Dorbek ütles, et riigihanke puhul hakkavad hinnad 2000 eurost. "Riigihanke kliendi näitel võib see vahe olla kümnekordne – näiteks ühel ettevõttel tuleks maksta kümme korda kallimat hinda, kui oleks kümme ettevõtet ühes projektis koos," selgitas ta.

Riigiasutustel tuleks ühishanke korraldamisele mõtlemata hakata juba praegu, sest hanke korraldamine on töö- ning ajamahukas. Ka eraettevõtjad võiksid hangetega alustada, et kogu asjaajamine ei kuhjuks aasta lõppu.

Praegu valmistavad suurt riigihanget ette vee-ettevõtted, kes tulid ühishanke ideele vee-ettevõtete liidu (EVEL) abil. Hankes on 36 osalejat, kelle hanke läbiviija on Outsourcing Partner. EVELi juhi Vahur Tarkmehe sõnul tuli mõte ühiselt elektrit osta juuni alguses, hange loodetakse välja kuulutada oktoobris.

”**Kuna elektri hind sõltub tarbimise graafikust, on soodsaimat hinda võimalik saada ühtlase tarbimise korral.**

Eesti Energia juhatuse liige Margus Rink

Ä Samm-sammult Kuidas ette valmistada elektriostu ühishanget?

- 1. OTSUSTA**, kas sinu ettevõttel on otsustav hange kellegagi koos või mitte.
- 2. VALI** sobivad partnerid. Suurte kontsernide puhul on mõttekas teha üks suur hange nii eraettevõtetele kui ka tütar-ettevõtetele. Üksikute firmade puhul võib aidata kaashankijaid leida hanke korraldamise teenust pakkuv firma.
- 3. SELGITA** välja oma ettevõtte tarbimismahud ja -kohad. Selle järgi teevad elektritarnijad hiljem sobivaima pakumise. Tarbimismahutusi võib aidata järele uurida ka hanke läbiviija.
- 4. LEIA** firma või inimesed, kes aitaks hanget korraldada. Riigiettevõtete puhul on hanke koostamise protsess keeruline ja ajanõudlik, selleks võib kuluda mitu kuud. Eraettevõtete puhul on ajakulu väiksem – kuni paar nädalat. Sellest hoolimata tasub hanke koostamist alustada juba praegu.
- 5. KOOSTA** hange koos selleks palgatud spetsialistiga.
- 6. HANKE** väljakuulutamise ja pakumiste läbitöötamise järel vali välja sobivaim(ad) pakkuja(d) ning sõlmi nendega leping.
- 7. RAAMLEPINGU** sõlmimise puhul korralda minikonkursid kõigi hankes osalenud ettevõtete ja välja valitud tarnijate vahel. Iga firma valib omale sobiva paketi ning sõlmib eraldi lepingu otse tarnijaga. Alguks on mõistlik teha lühiajaline leping, et proovida, kuidas valitud pakett sobib. Raamlepingu sisestel saab tarnijaid hõlpsasti vahetada.

ALLIKAD: JARLO DORBEK, MARGUS RINK

Ä Taust Tekib võimalus valida

1. JAANUARIL 2013 avaneb Eesti elektriturg, see tähendab, et siinsetel kodu- ja äriklientidel tekib võimalus valida, kellelt elektrienergiat osta. Elektriarve kolmest osast – energia hind, võrgutasu, riiklikud maksud – avaneb konkurentidele esimene. Neil, kellel jääb kuu keskmine arve alla 26 euro, ei tasu Eesti Energia juhatuse liikme Margus Rinki hinnangul hakata tarnijat vahetama.

SELLEKS, et uuel aastal tarnijat vahetada, peab leping müüjaga olema sõlmitud hiljemalt 10. detsembriks. Juhul, kui selleks ajaks ei ole sõlmitud ühegi müüjaga elektrilepingut, müüb seaduse järgi elektrienergiat vastava piirkonna võrguettevõtja.

Ä Kommentaar Oluline sarnane profiil energia tarbimisel

PRIIT PRUUL
OÜ Latvenergo Kaubandus avalike suhete spetsialist

Peamiseks eelduseks on ühishanget teha soovivate ettevõtete omavaheline usaldus ja kindlus, et neist üks või teine näiteks omavaheliste erimeelsuste tõttu lepingupeerioodi jooksul hankelõpetust ei taganeks. Usaldus oleks siinkohal tõesti põhiline märksõna. Ühishanget on selles mõttes lihtsam teha näiteks emafirmal ja tütar-ettevõtetele. Ühishanget teha soovivate ettevõtete puhul on olulisel kohal ka sarnane energia tarbimise profiil.

”**Lõplikud partnerid igale ettevõttele teki-
vad põhimõtteliselt
kogu selle aja vältel,
mil raamleping kehtib.**

Outsourcing Partner juhatuse liige Jarlo Dorbek

Leping tarnijaga

Ühishanke tegemisel sõlmitakse tarnijatega enamasti raamleping. Nagu selgitab ühishangete korraldamisega tegeleva firma Outsourcing Partner juhatuse liige Jarlo Dorbek, sõlmitakse raamleping eelduslikult mitme elektrimüüjaga.

“Hanke alusel valitakse välja need firmad, kellelt hakatakse hiljem konkreetseks perioodiks ja konkreetsete objektide kohta hindasid küsima. Edasi sõltub, kes (milline hankes osalenud firma – toim) kui pikki lepinguid soovib raamlepingu alusel sõlmida ja siis seal sõltub, mis intervalli järgi on kellelegi vaja teha minikonkurse, mille puhul valitakse välja elektritarnija järgmiseks perioodiks,” kirjeldas ta. “Siin ei lööda tarnijat lukku väga pikaks ajaks. Lõplikud partnerid igale ettevõttele tekivad põhimõtteliselt kogu selle aja vältel, mil raamleping kehtib,” lisas Dorbek.

PIROMENS on ettevõtte, mis väärtustab töötajate ideid. Firma arendusjuht Janar Eit (paremal) räägib personali kaasamise põhimõtetest tööstuse klubis osalenutele.

FOTO: TANEL RAIG

PERSONAL

Väärt idee toob preemia.

Töötajate ideed säästavad firma raha

Ä AIN ALVELA
ain.alvela@aripaev.ee

Tartumaal Rõngus ASis Promens peetud Äripäeva Tööstuse klubiüritusel tutvustasid plastetootva ettevõtte juhid nutikaid võimalusi, kuidas kaasata töötajaid firma juhtimisse.

Ettevõtte parendusettepanekute süsteem tugineb juba mõnda aega premeerimise süsteemile – töösse rakendatud ettepanek saab rahalise preemia. Praeguseks saadud kogemused on Promensi juhataja Indrek Ojamaa hinnangul positiivsed.

Ojamaa tunnistas, et kõikvõimalikud töötajate motiveerimise ja premeerimise variandid on alati vastuolulised, kas või sellepärast, et alati leidub igas organisatsioonis inimesi, kes püüavad seda ära kasutada. Siiski hindab ta kasu suuremaks kui kahju. Pealegi kerkib siinkohal ka filosoofiline küsimus – kas selliste ettepanekute ja ideede eest on tuldse paslik töötajatele rahalist preemiat maksta, sest sisuliselt on see ju nende töö osa.

“Igatahes lihtsalt vastavasse kasti pandud paberid ettepanekutega ei andnud meil soovitud tulemusi – juhtkond lihtsalt ei jõudnud neid hallata,” selgitas Ojamaa. “Mõni aasta tagasi otsustasime sisse seada premeerimise süsteemi. Praeguseks on selgunud, et parendusettepanekud laekuvad lainetena, üks idee genereerib uusi ideid jne.”

Tema hinnangul on kõige olulisem töötajate kaasamise tulemus kvaliteedi puhul see, kuidas juhtkond jõuab laekunud ideedele reageerida. Promensis hindab ideid, kiidab neid heaks või lükkab tagasi spetsiaalne komisjon.

Protsesse haldab infosüsteem PETKA. ASis Promens peetud Äripäeva Tööstuse klubis tuli muu hulgas jutuks asjaolu, et ettevõtte laienemisega kaasneb alati ka uue tööjõu lisandumine.

Eelmisel aastal 21 miljoni euro suuruse käibe saavutanud, peamiselt Põhjamaade autotootjatele plastdetaili valmistava Asi Promens palgal on praegu 220 töötajat.

Ettevõtte arendusjuht Janar Eit märkis, et mida arvukamaks paisub personal, seda enam tuleb juhtkonnal mõelda ka firmasisesse töökultuuri ning juhtide ja töötajaskonna vahelise suhtluse korraldamisele.

“Arendasime ise enda jaoks välja infosüsteem-

”**Me oleme teinud läbipaistvaks kõik, mida ilmingimata ei pea saladuses hoidma – kõik saavad vaadata näiteks ostuprotsesse, parendusettepanekute staatust.**

ASi Promens arendusjuht Janar Eit

mi, kuidas kaasata juhte üksteise tegemistesse ja mil moel viia uuendusi nii ülevalt alla kui ka alt üles,” iseloomustas Eit. “Muu hulgas sisaldab see süsteem parendusettepanekute registrit, kus täpsed alajaotused ideede n-ö menetlemise hetkeseisu kohta,” rääkis ta.

Nii loodi PETKA-nimeline internetilehitseja põhimõttel töötav tegevuskavade haldusprogramm, millega nüüdseks on kaetud suurem osa ettevõtte tegevusvaldkondadest. Aja jooksul on seda kasvatatud, lisatud üha uusi mooduleid ja valdkondi. Põhimõtteliselt on kogu PETKAs sisalduv info avatud kõikidele firma töötajatele.

“Me oleme teinud läbipaistvaks kõik, mida ilmingimata ei pea saladuses hoidma – kõik saavad vaadata näiteks ostuprotsesse, parendusettepanekute staatust jne,” rääkis Eit.

Mis töötajatelt laekunud ideedesse puutub, siis on kõikidele töötajatele nähtav ideede menetlemise käik, lisatud kommentaarid, ettepanekud boonuse suuruse kohta jne.

Boonust saav uuendus peab end tõestama. Promensis sisesesetud töötajatelt tulnud ideede premeerimise süsteem eeldab, et töötajad tegutsavad omal initsiatiivil, luues ideede elluviimiseks iseseisvalt meeskondi, aga siiski eeldusel, et see ei sega põhitööd.

Boonus makstakse välja pärast seda, kui idee on esiteks heaks kiidetud, teiseks idee väljapakunud meeskonna poolt ellu viidud, kolmandaks kasutusele võetud ning neljandaks – idee peab olema kolme kuu jooksul ka edukalt rakenduses olnud.

Kui suure boonuse üks või teine idee saab, sõltub idee efektiivsusest, tulususest ettevõttele, tööohutuse paranemise olulisusest, ergonoomika paranemisest jt teguritest, hindamiseks on loodud vastavad konkreetsed hindamisskaalad.

Promensi juhataja Indrek Ojamaa sõnul ei saa siiski otsesõnu öelda, et ühe või teise parendusettepaneku tulemusel on ettevõtte hoidnud kokku nii ja nii palju eurosid – see oleks tema sõnul liialt sensitiivne.

Töötajate algatused aitavad säästa. ABB on aastaga kogunud töötajatelt paarsada parendusideed, PKC Eesti on töötajatelt saadud parimate ideedega säästnud aastas üle 100 000 euro.

ABBs töötab ligikaudu 1100 inimest. Üle aasta tagasi käivitas ABB töötajate ettepanekute kogumise süsteemi. ABB Balti riikide tegevuste tõhusdamise juhi Christen Puusti väitel koguti eelmise aasta lõpuks kokku 250 ettepanekut 216 inimeselt. “Ehk aastaga suutsime kaasata ettevõtte töö paremaks muutmisse ligi viiendiku töötajaskonnast,” ütles Puust.

Autotööstusele allhanget tegev PKC Eesti on kolme parima töötajatelt saadud ideega suutnud aastaks säästa üle 100 000 euro. Moodultoodangu pakkeviiside parendus (sääst 63 000 eurot aastas), pakkele korduvkasutus allhanketehaste varustamisel (sääst umbes 35 000 eurot aastas), tootmistel- limuste sünkroniseerimine PVC-rüüsi tootmisel (säästeti umbes 15 000 eurot aastas), loetles PKC Eesti tootmisjuht Lauri Rohtoja töötajatelt saadud parimaid algatusi.

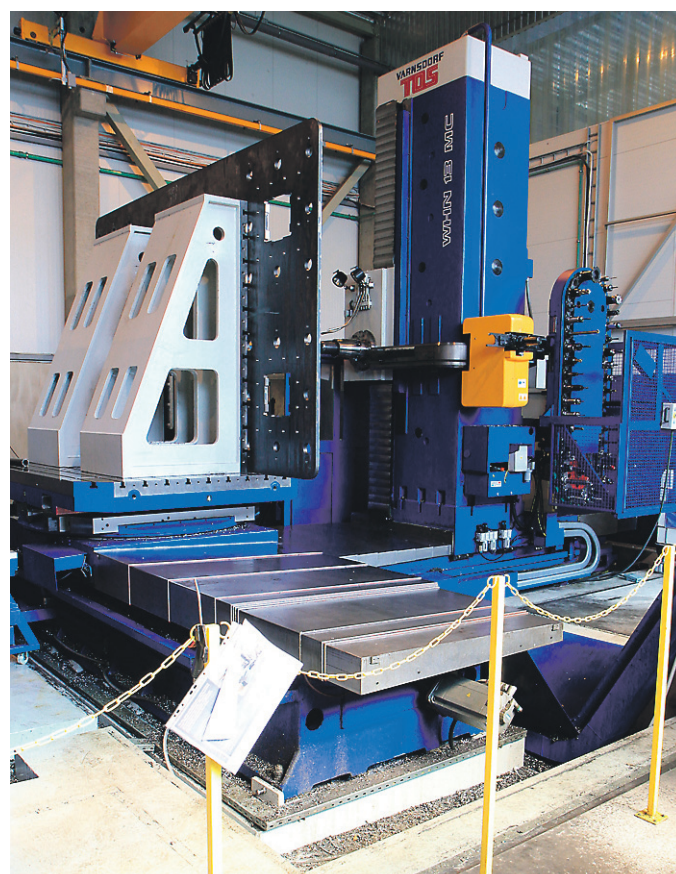
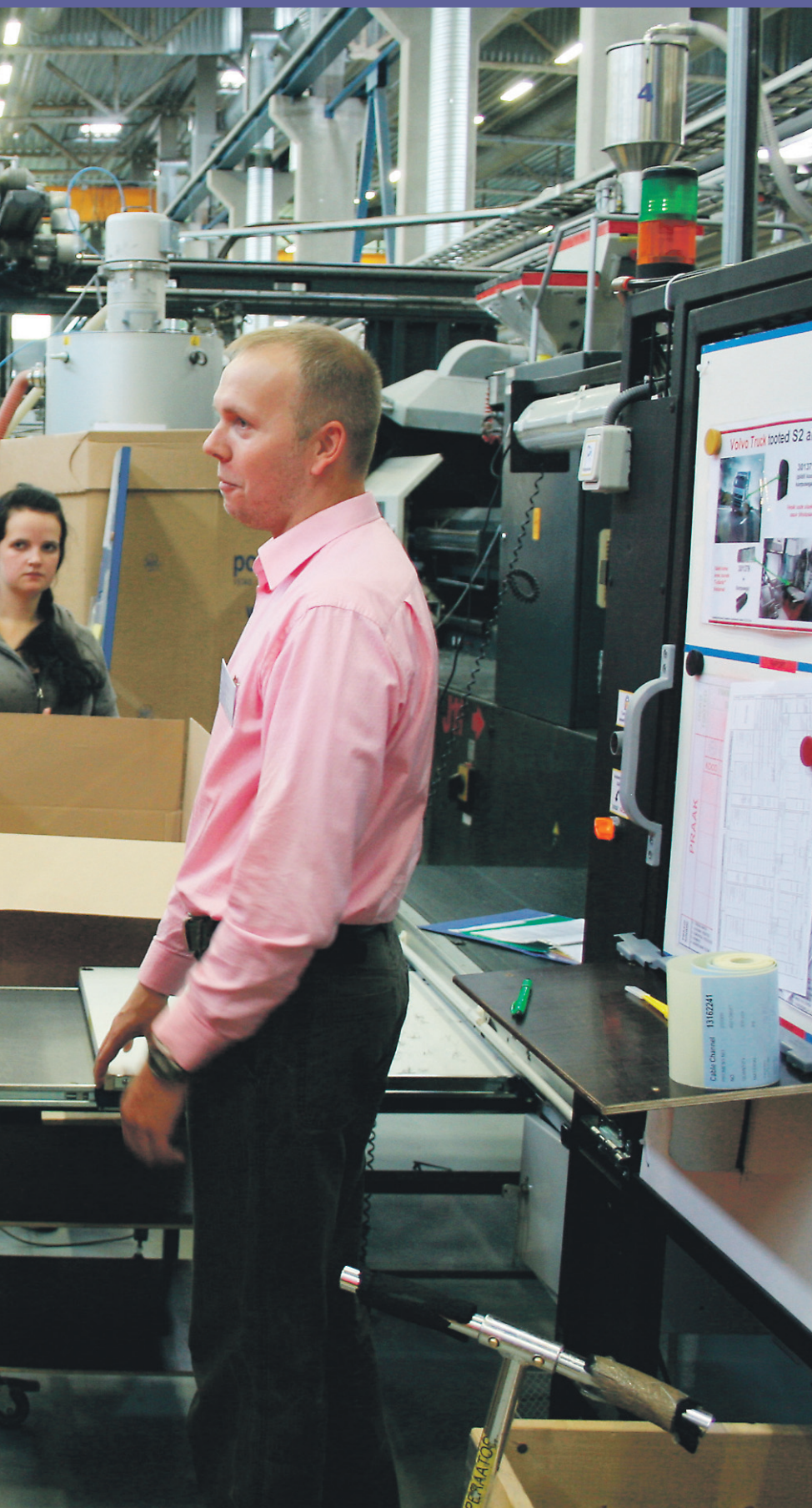
Ä Näide Töötajate tehtud algatusest ABBs

OLUKORD ENNE: Kõikidest AMA generaatoritest ligikaudu 65%-l ei ole servad pärast soojusvaheti raamile paigaldamist kohakuti. Seetõttu tuleb AMA generaator lahti võtta ning soojusvaheti servade korrigeerida.

LAHENDUS: Töötajad tegid ettepaneku muuta joonist. Projekteerimismuudatus lahendas soojusvaheti servade ja raami muutmise vajaduse, sest poldid aukudes võimaldaksid reguleerida iga soojusvaheti asendit raamis.

KASU: ABB prognoosis, et ajavahemikus 08.2011 kuni 04.2012 toodetakse 345 AMA generaatorit. Ligikaudu 65% kõikidest AMA generaatoritest tuleb ümber töötada. Ümbertöötamise hind ühe generaatori kohta on ligikaudu 67 €. Aastane kokkuhoid ligikaudu 15 000 €.

ALLIKAS: AS ABB

ESTANCI uus kahe töölauga
TOS-pink. FOTO: AIN ALVELA

Terasmahutite tootja Estanc avas tootmiskompleksi

Augustis avas mahutitootja AS Estanc Jüris uue tootmiskompleksi esimese osa, 7,3 miljonit eurot maksma minev tootmiskompleksi teine etapp valmib 2013. aasta veebruaris.

Estanci Jüri uude kompleksi on planeeritud 12 000 m² tootmis- ja kontoripinda terasest mahutite tootmiseks. Esimese etapi maksumus on kokku 0,6 miljonit eurot, teise etapi eelarve on 3,5 miljonit eurot. Swedbanki finantseeritavasse kahes etapis valmiva tootmiskompleksi hoonesse investeeritakse 4,1 miljonit eurot. Seadmetesse investeeritakse 3,2 miljonit eurot, millest EASi toetus on 40 protsenti ehk 1,28 miljonit eurot.

“Estanci Jüris valmiv mahutitehas on üks kaasajastest

ja modernsematest seadmeperagiga tootmishoonetest Balti riikides,” kommenteeris laienemist Estanci tegevdirektor Vaido Palmik. “Uus tehas annab võimaluse suurema lisandväärtusega toodete valmistamiseks, mis vastavad ka kõige nõudlikuma kliendi soovidele,” selgitas Palmik üksikasjalikumalt. “Tegemist on 100tonnist tõstejõudu võimaldava tootmishoonega, mis lubab valmistada keerulisi ja raskeid survemahuteid ning soojusvaheteid, mida Eestis senini toodetud ei ole. Samuti kasvab laienemisega ka meie personal kuni 30 uue töötaja näol,” lisas Palmik.

Swedbanki ettevõtete panganduse kliendisuhete divisjoni juhi Tauno Vanaselja sõnul

on Estanc hea näide Eesti ettevõttest, kes on suutnud liikuda järjest kõrgema lisandväärtusega toodete nišši. “Hindan kõrgelt ettevõtte võimekust müüa oma tooteid väga erinevatel turudel,” sõnas Vanaselja, lisades, et Eesti tööstusettevõtete edu üle maailmas on pangal siiralt hea meel.

AS Estanc omab survemahutite tootmiseks erinevaid sertifikaate ja vajalikke lubasid, nagu ASME, GOST, mis võimaldavad mahuteid eksportida Euroopa Liitu, Venemaale, Ameerikasse ja ka Aasiasse.

Estanci peamised kliendid on maailma juhtivad energia-sektori ettevõtted ja õlitööstused.

ÄRIPÄEV

250

ettepanekut töökorralduse parandamiseks kogus elektrotehnikakontserni ABB Eesti tütarettevõtte oma töötajatelt.

Disainer annab firmale uue hingamise

Rootsis tehtud uuringu kohaselt on disaini investeerivate ettevõtete kasumlikkus keskmiselt 50% kõrgem võrreldes ettevõtetega, kes seda ei tee.

Rootsis läbiviidud uuring oli järg aastatel 2003 ja 2006/2007 koostatud ulatuslikele uurimustöödele, mis käsitlesid disainerite kaasamist ettevõtete tegevusse. “Ettevõtted, kes strateegiliselt ja innovaatsiliselt kaasavad disaini oma töösse, on selgelt kasumlikumad kui ettevõtted, kes seda ei tee. See on veelgi selgemini nähtav, kui võrrelda ettevõtete kasumimarginaale,” märkis Rootsi Masinatööstuse Liidu (Teknikföretagen) peaökonomist Anders Rune.

Ettevõtted, kes 2003. aastal väitsid, et nad kaasavad disaini oma töösse, tegutsesid ka seitse aastat hiljem keskmiselt 50% kasumlikumalt kui ettevõtted, kes tööstusdisaini kaasamise ei investeerinud. “On äärmiselt huvitav märkida, et ettevõtted, kes investeerivad disaini, omavad väga püsivalt kõrget kasumlikkuse määra läbi aastate,” lisas Rune.

Eesti masinatööstuses on disaini rakendamise silma paistnud OÜ Meiren Engineering.

TALLINNA TÖÖSTUSPARGID

Tegutseme aastast 2004

Tootmis- (80%) ja ärikinnistud (20%) Tallinnas Lasnamäel

Lisainfow: **www.ltp.ee**
e-post info@ltp.ee
Suur-Sõjamäe 10a
Tel 502 3077, Ivar Lindpere

PARIM ja KIIREIM LAHENDUS TOOTMISTEGEVUSE ARENDAMISEKS TALLINNAS

TONDIRABA tööstuspark müüdud

BETOONI tööstuspark müügis

SUUR-SÕJAMÄE tööstuspark müügis

Ehitame valmis kogu infrastruktuuri, kõik vajalikud tehnovõrgud liitumispunktitega kruntide piiril.

- » Tagame kiire tootmistegevuse alustamise võimaluse
- » Tööjõu saadavus meie tööstusparkide piirkonnas on väga hea
- » Hea transpordihendus
 - Muuga sadam meretranspordiks
 - Tallinna ringtee autotranspordiks
 - Tallinna lennujaam
 - Ülemiste kaubajaam raudteetranspordiks

NÜÜD SOODSAD ERIPAKKUMISED!

ÄRIPÄEV 30. august 2012
toimetaja Harry Tuul, tel 667 0182, e-post harry.tuul@aripaev.ee

ÜKS KÜSIMUS

Ajaleht Meditsiiniuudised uuris, kui hoogsalt meditsiinitöötajad Eestist väljapoole tööle suunduvad. Kuidas on tänavu läinud meedikute värbamine välisriikidesse?

KAILI HJORTH
Attendo Eesti piirkonnajuht

Oleme sellel aastal väga rahul meditsiinipersonali leidmisega Eestist. Augusti seisuga oleme 2012. aastaks seatud eesmärgi juba ületanud. Meil on hea meel, et valvetööst huvitatud arstid on meid hästi üles leidnud.

REELI KAIGAS
Getwork Eesti varbamisjuht

Kuna alates eelmisest aastast saadame meedikuid ka Araabia maadesse, on huvi pigem suurenenud. Töötingimused on seal ülihead, samas on nõuded haridusele ranged. Näiteks õdede jaoks on tihti takistuseks kõrghariduse puudumine.

VERONIKA RODRIQUEZ
Fresh Jobi tegevjuht

Praeguse seisuga, kus aasta ei ole veel lõppenud, võime öelda, et mullusega võrreldes on õendustöötajate siirdumine välisriikidesse hoogustunud, lausa 34%. Tõusu taga on uus tendents asuda välisriiki tööle koos kolleegiga. Alustasime personali otsimist ka Lätist ja Leedust.

MERLI RÄSTA TENNISON
Meditalo büroo juhataja

Oleme täheldanud Soome tervishoiuasutuste ja Eesti meedikute huvi kasvu. Oleme märganud, et tervishoiuasutuste nõudlikkus meditsiinitöötajate erialaste ja keeleliste oskuste suhtes on suurenenud.

LUGEJA ARVAB

”Lihtne. See on nn 80 ja 20 protsendi reegel. Ja see kehtib kogu maailmas.

Kommentaar Marek Reinaasa arvamusartiklile “Pime ja kurt kolmas Eesti”.

LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon: (372) 667 0195,
(372) 667 0222,
faks: (372) 667 0265,
(372) 667 0165
Trükk AS Kroonpress
Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111,
faks: (372) 667 0265
Korrespondent Tartus
Vainu Rozental,
vainu.rozentel@aripaev.ee
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105,
faks: (372) 667 0200
Seminarid, käsiraamatud, Raamatuklubi ja infolehed:
tel: (372) 667 0207,

faks: (372) 667 0290
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099,
faks: (372) 667 0300
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine
Ainult Äripäeva paberlehe tellija saab lugeda Eesti parimat majanduslehte digiversiooni **Internetis, iPadis ja nutitelefonis.**
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võtte pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

ÄRILAUSE

”Marek Reinaas: Üha enam hakkab minus süvenema veendumus, et umbes kolmandik meie ühiskonnast elab mingil kolmandal planeedil.

Äripäeva kolumnist tegi ettepaneku leida viise ühiskonnast irdunud inimeste taaskaasamiseks.

KOMMENTAAR

Mõtleme reaalselt, mitte suurelt

Ühes riigiäriühingus öeldi mõned aastad tagasi, et mõelda tuleb suurelt! Kõik, kes seda ei tee või suurelt mõelda ei oska, on kaotajad. Kui suurtesse ideedesse jär-

jepidevalt üleinvesteeringimine on saanud mõnele riigiühingule tegevusmustriks, siis eraäri olemusvõitluses mõjutavad ettevõtte kasumlikkust siiski maised konkurentsihoovad – klientide ostujõud, uued turuletulijad, tarnijate läbirääkimisjõud, võimalikud asendustooted või -teenused, olemasoleva konkurentsi intensiivsus.

Eesti transiidis on oluline äri võimaldaja või takistaja Tallinna Sadam – omal ajal tehtud targa otsuse tulemusena valitud landlord sadama-mudel lubab teoreetiliselt võtta riigil endale kuu- luvu äriühingu kaudu taristu rajaja ja tasukogu- ja rolli, jättes suurema osa riskidest eraühingu- te õlule. Erinevalt aastatetagusest olukorrast on riik Tallinna Sadama kaudu viimasel ajal võtnud endale aktiivse rolli – keeruliste aegade kiuste on ettevõetud mitmeid riskantseid investeeringis- projekte ja kliente valitakse näo järgi.

Patsiendi olukord halveneb kiiresti, ent lootus pole kadunud. Veel möödunud aastal raporteeris sadam pea igakuiselt kasvavatest kaubavoo- gudest ning kolmandast kohast Balti mere kon- kurentsadamate seas. Sellel aastal on firma va- rasem proaktiive kommunikatsioonistrategia asendunud eetrivaikusega. Põhjuseks – esimese 7 kuu kaubavood on võrreldes möödunud aasta sa- ma perioodiga langenud 18,7% ja langus jätkub. Seda on kaks korda enam planeeritust.

Konkurentsadamate pingutus ja head koos- tööd oma operaatoritega vaadates ilmneb, et kaubavoogude vähenemine tuleb ligi 20%. Tran- siidimahud regioonis ei ole vähenenud – kaup on minetatud konkurentidele. Tallinna Sadamast on mööda vuhisenud Riia, Ventspils ja Klaipeda ning kohe teeb seda ka Ust-Luga sadam.

Tuleb välja, et suurelt mõtlemisest ei piisa. Tal- linna Sadam teenib suure osa tulust lihtsa valemil alusel – kaubatasud sadamat läbiva transiitkau- balt, laevatasud laevadelt ja hoonestusõigustasud taristult, mida sadam operaatoritele on rajanud. Igasugune praktiline tegevus peaks olema suu- natud sellele, kuidas kaubamahtusid vähenda- mata nimetatud teenustest võimalik äritulusid maksimeerida. Selline siht eeldab koostööd ope- raatoritega, nende arenguplaanide toetamist ja üheskoos Eesti transiidivärava konkurentsivõime tõstmist – nii on toimunud konkurentriigid, kus

KOMMENTAAR

Ka reklaamis on JOKK taunitav

Hiljuti jõudis tarbijakaitse- ameti töölauale Tele2 rek- laam sarjast “Räägi ise oma vana juustuga”. Tundus, et üle tüki aja on ilmunud lahendus, mis on selgelt seadusega vas- tuolus. Lähemal uurimisel aga ilmnes, et ega meie reklaamite- gijad pole sugugi rumalad ning oskavad seadust lugeda.

Lastega seotud teemad teki- tavad ühiskonnas ikka ja ala- ti elevust. Profiiti saavad vaja- dusel lõigata kõik, kes oskavad. Laps kutsub instinktiivselt üles end kaitsma ja hoidma, iseasi, kas seda ikka tingimata vaja on.

TIINA HIOB
TLU kommunikatsiooni instituudi reklaamiteooria lektor ja õppejuht

”Seaduse kõrval eksis- teerivad ka kirjutama- ta reeglid.

Lapsed ja nendega seonduv on teraste pilkude all. See on mõis- tetav ja üldjuhul ka asjakohane. Turundajad peavad lapsi vä- ga atraktiivseks sihtrühmaks. Laps on tänane tarbija ja tulevi- kutarbija, samuti on laps roh- kem kui arvata tahame ka vane- mate ostuotsuste määraja. Siis- ki ei saa turunduskommuni- katsioon vabalt lastega mani- puleerida: seadus takistab.

Minu hinnangul on seadus lastele suunatud reklaami re- gulatsiooni ning laste reklaa- mis kasutamise suhtes piisavalt tõhus. Üldjuhul me ei näe rek-

riigisised operaatorid omavahel ei konkuree- ri ja sadamatega tehakse koostööd. Eesti on vali- nud teistsuguse tee – kuidas sama kaubavoo tee- nindamiseks tõsta riigisest konkurentsi, vähen- dades riigi konkurentsivõimet teiste riiklike kon- kurentidega. Siseriikliku konkurentsi tõstmine terminaliäris oleks mõistlik ainult juhul, kui ta- gaks ka uued kaubavood ja sellest johtuvalt Tal- linna Sadamale suuremad laekumised kaubata- sudest. Kui aga riigiabi toel (taristu, hoonestusõi- gus) luuakse kunstlikult konkurentsi sama kau- bavoo teenindamiseks ja uue operaatoritega te- gelikult uut kaup ei tule, kaotavad kõik (raha).

Reaalne koostöö toob tulemusi. Kriisiaastail suhtles Tallinna Sadam operaatoritega karmilt. Kui kaubavoo osas plaanid täis ei tulnud, nõuti leppetrahve. Sellise stiili tulemuseks on olukord, kus Paldiski Lõunasadamas on järgi üks operaa- tor ja Paljassaares on sadamaärist järgi vaid kin- nisvaraunistused. Eelnev on transiidivaldkon- nas tegutsejaille hästi teada. Kuigi halvad otsu- sed väärivad tähelepanu – kas või selleks, et neist üheskoos õppida, siis esitan kuus teesi edaspidi- seks – kuidas Tallinna Sadama toetusel stimulee- rida Eestit läbiva kaubavoo kasvu.

1. Peatada majanduskeskkonnast sõltuma- tu sadamatasude iga-aastane tõstmine. Sadam ei ole maksuamet. Riigiäriühingu enda põhikirigi seab eesmärgiks mõistliku kasumi teenimise.
2. Anda operaatoritele kindlus pikaajaliste in- vesteeringute tegemiseks sadamasse superstruk- tuuri rajamisel. Iga uue terminali investeering on risk, mida tuleks jagada operaatoriga võrdselt, mitte sundida operaatorit üksinda vastutama. See peletab operaatorid eemale.
3. Kohelda operaatoreid võrdselt.
4. Sadama nõukogu peaks kohtuma vähe- malt kord aastas iga operaatoriga, kuulama tema arenguplaane ning probleeme.
5. Viia turundusalane koostöö projektipõhi- seks, kus mõlemad osapooled on ühise huvi – kasvatada kaubamahtusid – eest väljas.
6. Veenda omanikku idanaabriga tõiste suhe- te arendamise vajalikkuses.

Vene kirjanduskangelane Ostap Bender mõt- les suurelt. Vasjukist rahvusvahelist malekeskust siiski ei saanud. Nii usume ka meie, et Tallinna Sadamal on praktiline roll Eesti transiidi toeta- misel. Koostöös sadamates töötavate operaatori- tega saame tugevdada Eesti suhtelist konkurent- sipositsiooni ülemaailmsete kaubavoogude pä- rast peetavas võitluses.

Ä Vaata veebist

“Vanast juustust ja heast laste- toast”

WWW.BEST-MARKETING.EE

PIME JA KURT KOLMAS EESTI. Zavod BBDO loovjuht Marek Reinaas kirjutas, et üha enam hakkab temas süvenema veendumus, et umbes kolmandik meie ühiskonnast elab mingil kolmandal planeedil.

SIIM KALLAS: PRAAMISÕIT SAAREMAALE ON TÄIELIK KOSMOS. Euroopa Komisjoni transpordivolinikul Siim Kallasel on oma värskete kogemusele toetudes Väi-

namere laevaliikluse kohta öelda vaid kiidusõnu.

PILOODID HOIATAVAD: ÄRGE LENNAKE TURKISH AIRLINESIGA. Mullu ja tänavu Euroopa parimaks lennufirmaks valitud Türgi Turkish Airlinesi hoogsal kasvul on ka tumedam pool – kiire laienemise käigus tööle võetud pilootide kompetentsus jätab pehmelt öeldes soovida.

EDUKAS EESTI

Eesti edu tagab ühtsus ning kohanemisvõime

Meil on vanasõna - kes minevikku ei mäleta, elab tulevikuta. Minevikust on kindlasti midagi õppida, aga meil on harjumus oma mõtetega seal liigselt viibida. Vaatame korra oma minevikku – ehk on seal oskuseid, mida saab tulevikus rakendada? Me oleme üle elanud majanduskriisi ja riigieelarve kärped ning sellest raskemaidki perioode sõdade ja okupatsiooniga. See kõik on meie rahvale jätnud jälje. Me alahindame ennast, ei julge oma häid oskusi esile tuua jne.

Kui sellest minevikust leiada midagi head, on see kohanemisvõime. Võime hakkama saada ükskõik millises väljast peale surutud olukorras. Seega meie edu võiks tugineda kohanemisele. Aga mitte ainult. Eesti edu saab tugineda kolmele vaalale: oma riigi armastusele ehk isamaalisusele, kohanemisvõimele ja visioonile ehk kokkuleppele, mida me oma tulevikult soovime.

Isamaalisuses ei kahtle meist enamik. Vahest isegi väärtustame seda üle, mida näitab meie suutmatuse integratsiooni edukalt läbi viia. Aga seda vaid see-

KAUR LASS
OÜ Head planeerimiseksperit ja juhtimiskonsultant

Edukas Eesti

”**Me alahindame ennast ega julge oma häid oskusi esile tuua.**

tõttu, et selle sõna teise poole “maalisus” asemel keskendume me rahvuslikkusele. Kui isamaalisus sisustada enam meie maaga kui rahvusega, saaksime me oma piiratud inimressursi edukamalt rakendada.

Individaalse kohanemisvõime supernäide on meie vana generatsioon. Nad on üle elanud sõja, küüditamise, okupatsiooni ja nautinud lootust olla vaba. Ja siis sattunud olukorda, kus toimetulek on keerukas. Ja ometi valdav osa neist ei virise, vaid kohandub, sest vabadus on seda väärt. Kohandunud on ka keskealsed. Tehes tööd ja teades, et kui nemad

siin riigis seda ei tee, ei tee seda paljudel juhtudel keegi. Osa meist on kohandunud, käies tööl välismaal, et ikkagi halva kliima ja segaste poliitiliste tõmbetuulte kiuste tagasi tulla.

Kohandunud on ka ettevõtjad. Kuigi meil on rõõgatud tööjõumaksud, julgeme asutada firmasid. Kohandunud on õpilased. Vaatamata teoreetilisele ja elukaugele õppeprogrammile neelavad nad alla tuhandeid tunde monolooge ainetest, mille ainus kasu on mälutreeningus. Edu saavutamiseks hangivad nad hiljem ettevõtlus- ja finantsalase hariduse ning elukogemused mujalt.

Kohandumine välisega on loomulik ka looduses, see on looduses elus püsimise valem! Seega väärtus, mida me pole lihtsalt ise samavõrd endale tunnistanud. Siiski ainult ellujäämine üksi ei ole motiveeriv, sellele lisaks on vaja veel midagi. Ja see midagi saab olla teadmine, mida soovime oma tulevikult. Sõnastatud selget visiooni.

ARTIKKEL ILMUB EMT, TALLINNA KAUBAJA, SAMPO PANGA JA ÄRIPÄEVA ARVAMUSKONKURSI “EDUKAS EESTI” RAAMES.

KOMMENTAAR

Otsus mitte otsustada

Riigi otsustamatus toob Põhja-Kiivõli karjääriga piirnevate maade ettevõtetele ja elanikele otsest kahju.

2009. aastal esitas Kiivõli Keemiatööstuse OÜ (KKT) avalduse Põhja-Kiivõli II karjäärile ettejäätavate maade sundvõrandamiseks põhjendusel, et ettevõtte ei ole võimalik õli tootmist jätkata, kui ta ei saa põlevkivi kaevandada minule ja teistele naabruskonnas elavatele erasikutele kuuluvatel kinnistutel.

Maaomanikud kaevandamisega ei nõustunud. Kolme aasta jooksul on majandusministeerium küsimust näiliselt menetlenud. Siiski pole sundvõrandamise menetlus kuhugi jõudnud ning ministeerium pole antud teemal sisulist seisukohta võtnud.

Sundvõrandamine on äärmuslik samm avaliku huvi kaitses. Teadaolevalt isegi riigile kuuluva Eesti Energia kaevanduste puhul pole sellist võimalust kunagi kasutatud: iga kord, kui ettevõtte karjäärilise laiendamise asjus kohalike maaomanikega kokkuleppele ei jõudnud,

NIKOLAI REISMAN
ettevõtja ja maaomanik

”**Formaalselt küll kaasnemaid omandikitsendusi pole, kuid reaalsuses ei ole võimalik maadega midagi teha.**

kaevandas riigifirma põlevkivi edasi mujalt. Eraomandit puutumata.

Selge, et KKT avalduse põhjal alustatud menetlus pole kunagi avalikku huvi teeninud, kuna maaomanike arvel toetaks vaid ühe eraettevõtte huvi. Majandusministeerium ilmselt saab ise aru, et see on nii juriidiliselt kui ka riigi maine seisukohast perspektiivitu ja ebaõige. Ummikolukorras pääsemiseks valiti riigile kõige lihtsam taktika: mitte midagi teha.

Paraku on selline taktika väga ebaõiglane kõnealuste maade omanike suhtes. Sundvõrandamist ettevalmistava menetluse lõpmatu kestmine ja viibimine takistab maaomanikel oma vara kasumlikult majandada ja teha plaane maa kasutamiseviiside osas tulevikus.

Formaalselt küll menetlusega kaasnemaid omandikitsendusi pole. Kuid reaalsuses ei ole võimalik maadega midagi teha. Näiteks nende tagatisel laenu võtta.

Veniva menetluse lõpetamise asemel soovib riik, et osapooled – KKT ja maaomanikud – lepiksid selles küsimuses ise omavahel kokku. Antud olukorras hävitab riigi taktika maaomanike positsiooni võimalikes läbirääkimistes, kus pooled ei asu võrdväärses tingimustes.

Kiivõli Keemiatööstusele riigi poolt üle visatud katteta lubadused on tegelikult ka nende suhtes ebaõiglasel, mille tõttu ei suuda tehase omanikud realistlikke äriplaane teha, vaid loodavad üksnes riigilt saada vabale.

Äriteenused

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

reklaam

ROHELINE RAAMATUPIDAMINE

18. oktoobril 2012

Radisson Blu Hotel Olümpia
Tallinn, Liivalaia 33

ÄRIPÄEVA SEMINAR

AJAKAVA:
9.30 - 9.55 Registreerimine ja hommikukohv.
9.55 - 10.00 Seminari avasõnad.

10.00 - 10.45 Euroopa regulatsioonide mõjust tingitud muudatused Eesti arvestuspoliitikas lähiajal ja keskpikas perspektiivis. Rahandusministeerium, ettevõtluse ja arvestuspoliitika osakonna juhataja Kurmet Ojamaa

10.45 - 12.00 Roheline raamatupidamine praktikas. Alvin, Rödl & Partner Advokaadibüroo OÜ advokaat Kaarel Tammar, Rödl & Partner OÜ juhatuse liige Heidi Grenman, Rödl & Partner Audit OÜ vandeaudiitor Mart Nõmper

12.00 - 13.00 Lõuna.
13.00 - 13.30 Pane tarkvara ja IT enda heaks tööle! Directo OÜ müügidirektor Egon Leego

13.30 - 14.00 E-arvete roll rohelises raamatupidamises. Itella Information AS, efektiivsete finantsprotsesside konsultant Rivo Jõepere
14.00 - 14.30 Roheline mõtteviis ettevõtluses – mis ja kuidas? Säästva Eesti Instituut, Keskkonnakorralduse programmi juht Harri Moora

Kurmet Ojamaa

Kaarel Tammar

Egon Leego

Harri Moora

Heidi Grenman

Mart Nõmper

Rivo Jõepere

Soodushind registreerimisel kuni 05.10.2012 on 159 eurot (km-ga 190,8 eurot). Tavahind 199 eurot (km-ga 238,8 eurot). Registreerimine veebis www.seminar.aripaev.ee või telefonil 6670 411. Seminari projektijuht Anne-Ly Raudhein, tel 6670 107.

Äripäev

Rödl & Partner

Radisson
HOTEL OLÜMPIA, TALLI

TÕUSJA

ASML Holdingsi aktsia oli eile suurim tõusja Euro Stoxx 50 indeksis.

ASML Holdings

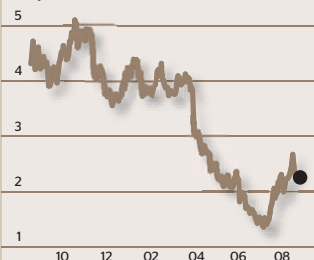
45,485 EUR **+1,82%** ▲

LANGEJA

Sama indeksi suurim langeja oli Nokia aktsia.

Nokia

2,334 EUR **-5,66%** ▼

ÄRIPÄEV 30. august 2012

toimetaja Raivo Sormunen, tel 667 0166, e-post raivo.sormunen@aripaev.ee

ÜLEVAADE

Üllatusterohke teine kvartal Tallinna börsil.

Läbisegi kasvavad ja kahanejad

RAINER SAAD
raiver.saad@aripaev.ee

Tallinna börsi teise kvartali tulemused pakkusid investoritele nii üllatusi kui ka pettumust. Suurima positiivse üllatuse valmistas Baltika, mis pärast 14 järjestikulist kahjumlikku kvartalit suutis kõikidele ootustele vastata ning näidata üle pika aja taas puhaskasumit.

POSITIIVSED ÜLLATAJAD

Baltika teatel oli kasumlikkuse saavutamisel oluline tähtsus viimaste aastate jaestusteemi restruktureerimisel ning sisemiste tööprotsesside tõhusamaks muutmisel. Pärast kvartalitulemuste avaldamist tõstis Swedbank Baltika aktsia hinnasihhi 44 sendilt 55 sendile ja säilitas aktsiale "hoia" soovitus. Baltika aktsia on pärast tulemuste avalikustamist tõusnud 7% ning aasta algusest ligi 90%.

Tallink lõi enda teise kvartali kasumiga analüütikud pahviks. Kui analüütikud ootasid kasumi vähenemist, siis laevafirma hoopis kasvatas kasumit 47% võrra. Võttes arvesse üldist majanduskeskkonda ning konkurentsituatsiooni, olid kontserni teise kvartali tulemused juhtkonna hinnangul rahuldavad, kuna ei vastanud täielikult lootustele. Tallinki aktsia on pärast tulemuste avalikustamist tõusnud ligi 7%.

Ekspress Grupp mitmekordistas puhaskasumi ning sõlmis teises kvartalis uue sündikaatlaenulepingu, mis lubab meediagrupil maksta dividendide. Varasema laenulepingu alusel oli see keelatud. "Ekspress Grupp on tugeva juhtimise all väljunud kriisist ja näidanud end usaldusväärse partnerina pankadele," ütles Nordea Eesti juhatuse liige Andres Laane. Ekspressi aktsia on pärast kvartalitulemust tõusnud ligi 6%.

Olympic EG teise kvartali tulemuste kohta ütles LHV, et nendega võib kindlasti rahule jääda, kuna Olympic ületas LHV ootusi nii müügitulu kui ka puhaskasumi poole pealt. Olympicu aktsia on pärast kvartalitulemust tõusnud pisut üle 2 protsendi.

Lisaks teatas kasiinofirma hiljuti üllatuslikult laienemisest Itaalia turule.

„**Tallink lõi oma kvartalitulemustega analüütikud pahviks, kuid juhtkond ootas veelgi paremaid tulemusi.**“

Võrdlus

Käive kasvab pea kõigil, aga kasum umbes pooltel börsifirmadest

mln euros

	käive			kasum		
	II kv 2011	II kv 2012	kasv	II kv 2011	II kv 2012	kasv
Harju Elekter	11,11	14,00	26%	1,08	1,49	39%
Merko Ehitus	48,87	59,06	21%	-3,44	0,54	jõudis kasumisse
Silvano FG	30,73	36,41	18%	15,63	4,33	-72%
Tallink Grupp	209,50	244,80	17%	13,78	19,93	45%
Skano Group	4,31	4,90	14%	0,27	0,00	-99%
Nordecon	36,70	40,45	10%	-2,48	0,76	jõudis kasumisse
Kaubamaja	110,08	118,80	8%	5,22	2,49	-52%
Ekspress Grupp	14,96	15,70	5%	0,39	0,99	153%
Olympic EG	30,72	31,98	4%	4,56	5,07	11%
Baltika	12,64	13,16	4%	-0,44	0,38	jõudis kasumisse
Tallinna Vesi	12,80	13,10	2%	1,50	1,15	-23%
Premia Foods	27,60	26,10	-5%	1,10	0,83	-25%
Arco Vara	10,25	7,40	-28%	-0,60	-0,40	kahjum vähenes

ALLIKAS: TALLINNA BORS, ÄRIPÄEV

NEUTRAALSED ETTEVÕTTED

Tallinna Kaubamaja teise kvartali puhaskasum vähenes poole võrra, kuna kasumit mõjutas oluliselt juunis tasutud dividendide tulumaks (3,8 miljonit eurot). Kaubamaja aktsia hind pole pärast teise kvartali tulemuste avalikustamist praktiliselt muutunud.

Varem Viisnurga nime all tuntud Skano Grupi teise kvartali koondkasum vähenes lausa 99%. Ettevõtte juhi Andres Kivistiku sõnul tõi kukkumise eelmisel aastal üle võetud Püssi tehase. "Püssi tehase töötab, kuid eksporditurgudel valitseva ebakindluse tõttu ei ole me suutnud müüa mahta suurt osa tehase tootmisvõimsusest," ütles ta. Skano Grupi aktsia hind on pärast kvartalitulemuste avalikustamist jäänud samaks.

Merko Ehitus suutis end kahjumist välja veda ning teenida tänava teises kvartalis koondkasumi. LHV ütles Merko finantstulemusi kommenteerides, et kahjumlikud ajad on ehitussektori jaoks hakanud läbi saama.

Seda tõestas ka ehitusfirma **Nordecon**, mis mulluse kahjumi asemel teenis tänava teises kvartalis 873 000 eurose puhaskasumi.

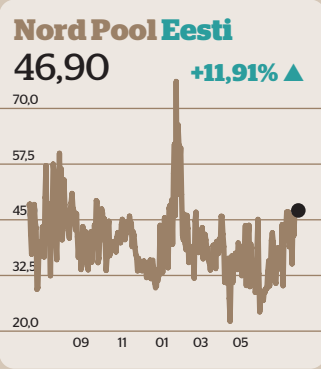
Mõlema ettevõtte kasuminumbrid on jätnud investorid pigem aga külmaks, kuna Merko aktsia on pärast tulemuste avalikustamist langenud 10%, Nordecon 5,6%.

Harju Elektri puhaskasum suurenes kolmandiku võrra ning ettevõtte suutis ületada Swedbanki käibeprognoosi. Swedbank säilitas Harju Elektrile "osta" soovitus ja aktsia taotlushind on 3 eurot. Harju Elektri aktsia hind on pärast tulemuste avalikustamist tõusnud pisut üle 1%.

1,7

protsendile ehk kiiremaks korrigeeriti USA II kvartali majanduskasv. Varasem II kvartali esialgne majanduskasv oli 1,5 protsenti.

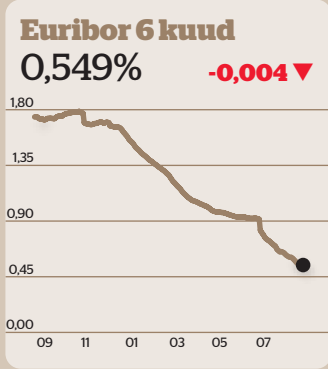
Elektri hind on aktsiaturgudest tunduvalt püsimatum.

Euroala kriis kogub tuure, euro langeb.

Euroopa Keskpanga baasintressimäärade langetamine surub Euribori alla.

BALTICAjuht Meelis Milder lahkumas 16. augustil pressikonverentsilt, kus rõivatööstuskontsern raporteeris pärast 14 kvartali pikkust pausi üllatuslikult korralikust kasuminumb-rist.

FOTO: ANDRES HAABU/POSTI-MEES/SCANPIX

reklaam

Ä RAHA

Kommerts pankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %								
	keskmiselt kuu jäägilt (10)	kuu püsijäägilt	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Sampo Pank****	0,01	0,01**	0,01	0,10	0,30	0,50	0,50	0,50	Kontakteeruge pangaga		65/300(4)
Swedbank***	0,10 (7)	-	-	-	0,16	0,41	0,56	0,81	0,81	0,81	190
Swedbank			0,10	0,15	0,20	0,45	0,60	0,60	0,85	0,85	6000
Tallinna Äripank		0,05	0,45	0,55	0,75	1,10	1,40	1,75	1,80	-	200
Tallinna Äripank (3)		0,05	0,65	0,75	0,95	1,35	1,70	2,00	2,10	-	200
Nordea Pank	0,10		0,15	0,20	0,35	0,65	0,80	0,95	-	-	320
Citadele Pank	-	-	0,60	-	1,00	1,20	1,40	1,70	1,90	2,10	100
Versobank	0,05	0,10	0,70	0,80	1,00	1,50	1,80	2,30	2,50	3,00	350
DNB	0,25 (7)	-	0,50	-	0,70	0,90	1,05	1,20	1,30	1,40	300
UniCredit Bank	0,10 (9)	-	0,60	0,70	0,75	0,90	1,15	1,40	-	-	300/3000 (9)
SEB	0,01	0,01	0,05	0,07	0,10	0,25	0,40	0,70	0,95	1,20	100***
LHV Pank	0,20 (10)		0,70	0,80	1,00	1,40	1,60	1,80	1,80	-	500
Krediidipank	-	0,10	0,40	0,50	0,60	0,90	1,20	1,50	1,70	1,80	100/200(4)
BIGBANK		-	0,30	0,35	0,40	0,60	0,60	1,40	1,80	2,30	300-1500
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,60	0,60	1,40	1,80	2,30	1500-30 000
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,65	0,65	1,45	1,85	2,35	üle 30 000

pank	tähtajaline hoius %, USD						
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Sampo Pank	0,15	0,25	0,35	0,65	0,70	0,85	
Swedbank	-	-	0,15	0,35	0,55	0,80	250
Swedbank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,60	0,80	8400
Tallinna Äripank	0,20	0,25	0,40	0,65	0,85	1,00	200
Citadele Pank	0,40	-	0,80	1,00	1,20	1,40	100
Versobank	0,40	0,45	0,70	1,00	1,30	1,50	500
DNB	0,25	-	0,35	0,60	0,90	1,20	300
UniCredit Bank	0,25	0,30	0,35	0,50	0,70	1,00	300/3000(9)
SEB	0,05	0,05	0,10	0,35	0,55	0,70	200
LHV Pank	0,40	0,50	0,70	0,90	1,10	1,20	700
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,55	0,70	0,90	100/200 (4)

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 1999 eurot ** juriidiline isik ***avades tähtajalise hoiuse internetipangas, on intressimäär kuni 0,10% kõrgem (3) personaal pang. klientidele (4) kontoris (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojäägilt. (9) juriidilisele isikule/ eraisikule (10) LHV Pangal minimaalselt jäägilt **** 2- ja 3aastaste hoiuste intressimäärade tutvumiseks kontakteeruge pangaga

Kas riskide hajutamisele oled mõelnud? Investeermishoius aitab hajutada riske.

Kuni 17.09.12 saab panustada tugevatele Saksa ja Prantsuse ettevõtetele.

Teenuse pakkuja on Swedbank AS. Tutvu teenuse tingimustega www.swedbank.ee, vajaduse korral konsulteeeri spetsialistiga telefonil 613 1606.

Ä VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK ▲

8,3375

Austraalia dollar	AUD	1,2088	Rumeenia leu	RON	4,4775
Bulgaaria leev	BGN	1,9558	Rootsi kroon	SEK	8,3375
Hiina juaan	CNY	7,9696	Singapuri dollar	SGD	1,5728
Hongkongi dollar	HKD	9,7307	Suurbritannia nael	GBP	0,7918
India ruupia	INR	69,7880	Sveitsi frank	CHF	1,2010
Jaapani jeen	JPY	98,6300	Taani kroon	DKK	7,4502
Kanada dollar	CAD	1,2402	Tai baat	THB	39,3160
Korea won	KRW	1423,1300	Tšehhi kroon	CZK	24,8100
Leedu lilt	LTL	3,4528	Türgi liir	TRY	2,2768
Läti lilt	LVL	0,6963	Ungari forint	HUF	283,4100
Norra kroon	NOK	7,3125	USA dollar	USD	1,2545
Poola zlott	PLN	4,1555	Venemaa rubla	RUB	40,3424

Ä BÖRSIKAUBAD

Kütused 29.08

Nafta IPE, bbl	112,71
Nafta NYMEX, bbl	95,90
Mootoribensiin, t	1106,00
Diislikütus, t	1025,00
Kerge kütteõli, t	979,50
Masuut (1% väävel), t	694,00
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,614

Põllumajandus 29.08

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USC/nael	167,70
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	558,60
Kakao NYBOT, USD/t	2636,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	203,50
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	514,25

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

Värvilised metallid 28.08

USD/t	
Alumiinium LME	1911
Vask LME	7616
Plii LME	1967
Nikkel LME	16255
Tina LME	20680
Tsink LME	1872

Väärismetallid 29.08

USD/unts, unts = 31105 g	
Kuld COMEX	1663,70
Plaatina NYMEX	1522,25
Palladium NYMEX	636,13
Höbe COMEX	30,77

Ä BÖRS

Tallinn

29.08

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	2,690	3,46	6 770	-	-12,8%	0,55	0,0%
Baltika	0,560	-1,23	840	-	-42,0%	2,32	0,0%
Ekspress Grupp	1,120	0,90	2 351	31,2	2,8%	0,86	0,0%
Harju Elekter	2,390	-1,24	6 003	-	-6,7%	0,80	2,9%
Järvevana	0,470	0,00	0	-	-0,1%	0,56	0,0%
Merko Ehitus	6,560	3,80	558	-	-4,3%	1,05	#VALUE
Nordecon	1,190	1,71	831	-	-9,1%	1,35	0,0%
Olympic EG	1,390	-0,71	64 192	10,7	22,2%	2,38	7,2%
Premia Foods	0,720	0,00	0	647,7	0,1%	0,71	15,3%
Silvano FG	3,210	3,55	46 645	12,1	17,4%	2,12	#VALUE
Tallink Grupp	0,700	-1,27	116 160	8,7	7,9%	0,69	0,0%
Tln Kaubamaja	5,850	1,39	16 323	10,8	15,5%	1,67	6,0%
Tallinna Vesi	8,410	-0,94	104 130	8,6	23,0%	1,97	10,0%
Trigon PD	0,340	0,00	0	-	-44,5%	0,39	0,0%
Skano Group	1,350	-3,57	4 181	3,0	26,6%	0,81	#VALUE

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud puhaskasumi põhjal

Vilnius

29.08

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
City Service	1,900	-0,52	6,6	1,1	12,1
Grigškes	0,559	1,64	6,4	1,2	1,0
Invalda	2,570	3,21	-	1,1	-
Linas Agro	0,579	0,70	16,2	1,2	-
Snaige	0,516	0,00	-	2,0	-
TEO LT (Telekomas)	0,666	0,00	11,4	1,9	8,7

Helsingi

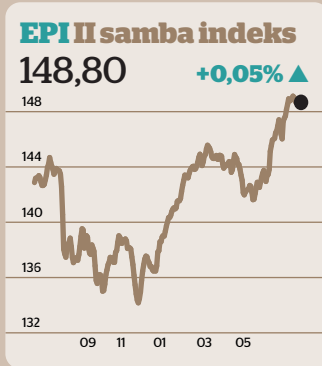
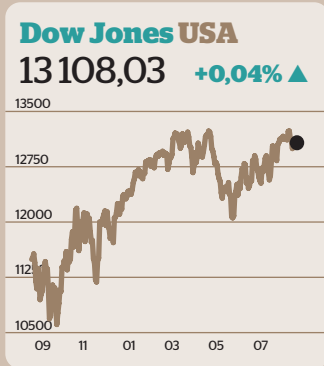
29.08

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Elisa Comm.	16,58	-1,54	12,2	3,5	7,8
Finnair	2,01	2,03	-	0,4	-
Fortum	14,27	1,57	9,8	1,3	-
Neste Oil	8,69	2,12	-	0,9	4,0
Nokia	2,36	-4,77	-	1,0	8,5
PKC Group	12,99	-0,92	10,2	1,7	4,6
Stockmann	14,67	-1,54	21,5	1,3	3,4
Stora Enso	4,85	-1,26	20,5	0,7	-
UPM Kymmene	8,83	-0,73	23,7	0,6	6,8
YIT	14,57	-0,61	13,3	2,0	4,8

Tööstusuudised

www.toostusuudised.ee

18 INVESTOR investeerimisfondid

ÄRIPÄEV 30. august 2012

toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

ÄRIPÄEVA KOOLITUS

12. septembril

KÕNELEMINE – SEE ON IMELIHTNE!

Kuidas muuta oma kõne
veenvaks ja meeldejäävaks?

Koolitus annab:

- oskuse oma mõtteid selgelt ja arusaadavalt esitada;
- juhiseid suurema esinemisjulguse ja -valmiduse saavutamiseks;
- arusaama kõne psühholoogiast ja tehnikast;
- näpunäiteid, mille abil vältida esinemisvigu ja ületada kõnetakistusi;
- rea kasulikke harjutusi oma kõneoskuste treenimiseks

Täpsemat kava vaata aadressil

www.koolitus.aripaev.ee

Koolituse hind on **279 eurot** (+ km).

Info ja registreerimine telefonil **667 0100**,

e-posti aadressil koolituskeskus@aripaev.ee

või koduleheküljel www.koolitus.aripaev.ee

Koolitaja on näitleja,
õppejõud ja
Invicta treener
MARTIN VEINMANN

Äripäev

11. september Meriton Grand Conference & SPA Hotel

ÄRIPÄEVA SEMINAR

Kas **TASUMATA ARVETE** tekkimist on võimalik ennetada?

Miks osad ettevõtted on **PROBLEEMSETE KLIENTIDE** käsitlemisel edukamad kui teised? Kuidas teha **VÖLANÕUDE PROTSESSIS** efektiivset koostööd erinevate instantsidega? Jagame ohtralt praktilisi näpunäiteid ja nõuandeid oma ala ekspertidelt!

Milline on seis Eesti krediidi poliitikas?

Krediidiinfo krediidi halduse juht Jaan Kurvet

Kuidas tagada õiguslikult korrektne alus võlgade sissenõudmiseks

Advokaadibüroo Raidla Lejins & Norcous partner, vaidluste lahendamise valdkonna juht **ARNE OTS**

Kogemuslugu – kuidas toimub võlgade sissenõudmise protsess Elisa Eesti AS-s

Elisa Eesti krediidi osakonna juht **HELERI DROBET**

Kuidas pankrotihalduriga efektiivselt koostööd teha?

Pankrotihaldur **VELI KRAAVI**

Kuidas kohtutäituriga efektiivselt koostööd teha?

Kohtutäitur **ARVI PINK**

Kuidas inkassofirmaga efektiivselt koostööd teha?

Julianus Inkasso juhatuse esimees
ÜLAR MAAPALU

Kuidas pidada võlglastega tulemuslikke läbirääkimisi?

Julianus Inkasso suurnõuete võlamenetleja **OLIVER INSLER**

Praktilised
tegevused

VÕLGADE
sissenõudmisel

Äripäev

Meriton Hotels

Soodushind registreerumisel kuni 03.09.2012, on 169 eurot +km.

Tavahind 199 eurot +km. Kahe või enama isiku korraga registreerimisel

ühest maksja ettevõttest kehtib hindadele 5% soodustus.

Lisainfo ja registreerimine telefonil **667 0020** või

www.seminar.aripaev.ee

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

28.08

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	3,13	3,25	3,18	-	16,31	9,74	18,53	-	21 921 654
Avaroni Privaatportfell B, EUR	12,79	12,79	12,79	-	8,69	5,88	21,59	-	4 309 091

Compensa Life

27.08

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,23	-	12,70	8,70	15,40	0,60	4 598 165
Võlakirjaportfell, EUR	-	-	11,54	-	4,30	5,20	-	-	419 764

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 31.07.2012. Võlakirjaportfelli mahu info on antud seisuga 31.07.2012.

Danske Capital AS

28.08

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Sampo Pension 25, EUR	0,94	0,95	0,95	1,10	7,25	7,11	4,73	2,09	10 369 506
Sampo Pension 50, EUR	1,08	1,09	1,09	1,55	8,02	8,81	4,79	1,63	139 575 523
Sampo Pension Intress, EUR	0,86	0,87	0,87	0,82	6,06	5,38	4,37	3,40	3 056 941
Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension 100 Pluss, EUR	1,34	1,38	1,36	8,26	10,51	13,48	8,36	2,69	2 836 018
Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension Intress Pluss, EUR	0,74	0,76	0,75	3,34	6,87	5,48	4,10	0,00	133 067

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds

28.08

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,90	0,91	0,91	0,01	4,31	4,31	4,18	4,27	7 966 910,44
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,07	1,08	1,08	1,98	7,55	7,10	5,51	0,54	37 062 784,96
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,60	0,60	0,60	-	5,84	5,85	-	-	1 245 833,68
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,82	0,83	0,83	2,13	8,67	10,05	-	-	458 970,16
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,85	0,87	0,86	2,91	9,23	11,43	-	-	499 194,40
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,80	0,82	0,81	3,95	8,38	10,26	-	-	518 964,36

LHV Varahaldus

28.08

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,31	1,32	1,32	2,11	10,09	7,07	7,27	3,51	122 565 086
Pensionifond M, EUR	1,05	1,06	1,06	1,38	8,29	6,10	6,91	5,35	17 550 029
Pensionifond S, EUR	1,14	1,15	1,15	0,84	6,43	5,29	6,55	7,26	27 258 156
Pensionifond XL, EUR	1,10	1,11	1,11	2,33	10,35	6,88	6,56	3,52	31 214 077
Pensionifond XS, EUR	1,05	1,06	1,06	0,77	6,57	5,69	6,89	6,93	7 254 448
Täiendav Pensionifond, EUR	1,22	1,24	1,23	8,33	10,74	7,06	7,33	1,36	4 124 093
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	7,85	8,09	7,93	13,74	8,47	7,59	7,27	-	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	5,02	5,17	5,07	13,81	8,47	7,57	7,27	-	3 752 409
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	7,83	7,99	7,91	15,48	8,98	3,60	1,65	-4,88	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,01	5,11	5,06	15,48	8,96	3,58	1,65	-	1 259 130

Nordea Pensions Estonia

28.08

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,89	0,90	0,90	2,31	8,49	11,8	6,58	0	40 215 162,27
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,72	0,73	0,73	3,01	9,55	14,48	0	0	4 376 880,58
Nordea Pensionifond B, EUR	0,86	0,87	0,87	1,55	7,78	9,5	5,83	0	9 028 514,24
Nordea Pensionifond C, EUR	0,81	0,81	0,81	0,83	5,42	5,97	4,64	0	1 729 304,19
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,05	1,07	1,06	12,73	10,3	18,06	8,57	0	2 704 741,10
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,69	0,70	0,69	0,00	6,44	8,48	0	0	408 530,44

Fondivalitsejad

AVARON ASSET MANAGEMENT Narva mnt 5-58, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
DANSKE CAPITAL AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@sampopank.ee, www.danskecapital.ee, www.sampopank.ee
ERGO FUNDS AS A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee
AS GA FUND MANAGEMENT Roosikrantsi 11,

Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealestate.com, www.gildrealestate.com
LHV VARAHALDUS AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
NORDEA PENSIONSESTONIA AS Liivalaia

45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
TRIGON FUNDS Viru väljak 2, Metro Plaza 5. korrus, Tallinn 10111, tel 667 9200, faks 667 9201, fond@trigon.ee, www.trn.ee
AS SEB VARAHALDUS Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID AS Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee, www.swedbank.ee/fondid

Maaklerifirmad

COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensallife.ee, www.compensallife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

VERSOBANK EESTI Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
SAMPO PANK Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB ENSKILDA EQUITIES Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee
SWEDBANK AS Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410

miljardi dollari suuruse IPOde turu kaotuse vältimiseks võib Suurbritannia muuta aktsia-pakkumiste reegleid leebemaks.

» Ian Stannard: EKP püüab Euroopa poliitikuid veenda ostma võlakirju, et odavam laenukulu jõuaks majandusse. Ja poliitikutel on suhteliselt raske sellega mitte nõustuda.

Morgan Stanley Euroopa valuutastrateegia juht ootab Euroopa Keskpankalt tegusid.

FONDID

reklaam

Mandatum Life

28.08

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Mandatum Life Conservative Strategy, EUR	105,86	106,91	105,86	-	0,65	1,75	4,06	-	-
Mandatum Life Balanced Strategy, EUR	114,41	116,13	114,41	-	0,82	2,88	5,02	-	-
Mandatum Life Aggressive Strategy, EUR	122,51	124,96	122,51	-	-2,99	-0,90	5,35	-	-
Mandatum Life Fixed Income, EUR	135,51	136,18	135,51	-	6,46	7,74	6,07	-	-
Mandatum Life Global Food, EUR	118,91	121,29	118,91	-	-7,30	-11,44	5,32	-	-
Mandatum Life Emerging Opportunities, EUR	102,00	104,04	102,00	-	4,52	0,00	-	-	-
Mandatum Life Global Equity, EUR	133,15	135,81	133,15	-	2,49	3,98	3,75	-	-
Mandatum Life Europe Equity, EUR	146,50	149,43	146,50	-	8,26	5,51	5,06	-	-

Swedbank Investeeringisfondid AS

28.08

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EUR	0,79	0,79	0,79	2,61	5,25	5,45	3,38	1,65	34 946 584,21
Pensionifond K2, EUR	0,86	0,87	0,87	4,34	7,00	7,04	4,56	-0,34	147 172 372,01
Pensionifond K3, EUR	0,99	1,00	1,00	7,12	8,65	10,95	6,21	-1,24	375 242 969,46
Pensionifond K4, EUR	0,73	0,73	0,73	11,61	10,33	15,99			19 624 158,44
Pensionifond V1, EUR	1,13	1,15	1,14	4,79	7,71	9,21	5,11	-1,69	8 254 818,70
Pensionifond V2, EUR	0,87	0,88	0,87	8,45	8,98	12,14	6,38	-3,93	16 305 772,33
Pensionifond V3, EUR	1,00	1,02	1,01	13,72	10,52	16,20	7,12	-7,12	32 518 026,45
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	3,96	4,06	4,00	23,22	3,44	-0,18	3,11	-16,77	6 122 409,03
Ida-Euroopa Aktsiafond, EUR	7,58	7,77	7,66	24,27	25,73	10,92	2,71	-23,44	25 578 186,16
Ida-Euroopa Kinnisvara Af, EUR	2,94	3,01	2,97	24,40	13,98	7,73	-7,58	-28,95	7 222 896,51
Fondifond 100, EUR	9,26	9,50	9,36	17,04	11,92	17,86	7,89	-6,49	61 402 158,67
Fondifond 30, EUR	10,59	10,86	10,70	6,46	8,69	9,42	5,10	-0,59	13 770 012,79
Fondifond 60, EUR	10,05	10,30	10,15	10,92	10,35	13,62	6,71	-3,27	50 793 146,59
Venemaa Aktsiafond, EUR	15,04	15,42	15,20	25,99	16,30	10,55	14,72	-8,77	51 385 325,66

ASSEB Varahaldus

28.08

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiline Pf, EUR	0,710	0,717	0,717	3,00	7,00	8,95			7 344 852,93
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,896	0,905	0,905	0,98	4,96	4,41	4,55	4,64	49 013 243,02
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,815	0,824	0,824	1,09	4,23	4,80	3,97		10 567 406,07
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,934	0,944	0,944	1,70	5,95	6,22	4,87	-2,25	259 608 825,55
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,870	0,888	0,879	13,63	9,83	14,00	7,57	-4,73	13 050 104,80
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,117	1,140	1,128	3,99	5,41	5,72	4,78	-1,07	10 001 900,44
SEB Aktiivne Fondifond A, EUR	6,813	6,950	6,882	11,610	10,720	17,890	8,600	-7,280	3 826 657,00
SEB Dünaamiline Fondifond A, EUR	8,235	8,401	8,318	8,160	9,790	13,900	7,060	-4,930	5 808 368,00
SEB Tasakaalukas Fondifond A, EUR	10,426	10,637	10,531	3,850	9,340	10,230	6,420	0,700	1 052 344,00
SEB Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	12,755	12,755	12,755	5,450	15,980	11,460	8,950	4,860	61 781 476,00
SEB Geneerilise Farmaatsia Fond A, EUR	9,191	9,377	9,284	13,130	9,570	4,250	6,430	-2,490	2 483 439,00
SEB Kasvufond A, EUR	5,971	6,092	6,031	22,180	15,190	-2,040	3,880	-8,160	13 327 349,00
Vahendatavad Fondid *									
SEB Guarantee Fund 80, EUR	98,910	99,405	98,910	3,980	-0,480	-2,920	-2,860	-	33 493 094,80
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,454	1,454	1,454	3,000	8,730	8,900	5,920	4,200	380 230 000,00
SEB Danish Mortgage Bond Fund, EUR	128,302	128,302	128,302	3,120	3,430	7,070	5,900	-	88 900 000,00
SEB High Yield Fund, EUR	123,171	124,403	123,171	3,900	9,820	13,900	-	-	1 802 190 000,00
SEB Short Bond Fund EUR	1,270	1,270	1,270	0,130	-0,220	-0,090	-0,020	-	50 790 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	103,534	104,569	103,534	-	3,660	-	-	-	-
SEB Strategy Defensive Fund	104,427	104,427	104,427	-	2,860	-	-	-	131 030 000,00
SEB Strategy Growth Fund	102,593	103,619	102,593	-	2,700	-	-	-	-
SEB Strategy Opportunity Fund	102,287	103,310	102,287	-	2,470	-	-	-	-
SEB Global Chance/Risk Fund, EUR	0,764	0,780	0,772	16,200	11,630	23,300	12,090	-1,780	83 460 000,00
SEB Eastern Europe Fund ex Russia, EUR	2,598	2,650	2,624	20,390	16,670	5,060	3,340	-8,350	119 470 000,00
SEB Eastern Europe Small Cap Fund, EUR	2,507	2,557	2,532	17,420	7,840	-6,450	5,280	-10,190	81 170 000,00
SEB Russia Fund, EUR	9,526	9,718	9,622	25,310	11,250	2,620	12,630	-1,440	278 660 000,00
SEB Ethical Europe Fund, EUR	2,133	2,177	2,155	18,690	14,580	21,320	5,630	-7,360	14 570 000,00
SEB Europe Chance/Risk Fund, EUR	1133,653	1156,555	1145,104	18,910	13,390	22,120	6,030	-8,070	14 150 000,00
SEB Europe Fund, EUR	3,141	3,205	3,173	18,490	14,660	22,020	6,670	-6,740	165 830 000,00
SEB Nordic Fund, EUR	6,609	6,743	6,676	22,680	19,130	25,620	8,710	-2,810	67 000 000,00
SEB Nordic Small Cap Fund, EUR	163,608	166,914	165,261	21,600	17,320	18,470	-	-	39 880 000,00
SEB North America Chance/Risk Fund, EUR	3,821	3,899	3,860	17,950	14,760	34,560	15,010	1,350	179 200 000,00
SEB Japan Chance/Risk Fund, EUR	0,384	0,392	0,388	21,670	0,130	5,060	-0,600	-8,400	26 420 000,00
SEB Asia ex Japan Fund, EUR	6,571	6,703	6,637	18,950	11,050	18,930	13,570	2,170	170 510 000,00
SEB Asia Small Caps ex Japan Fund, EUR	3,129	3,193	3,161	18,070	16,830	11,440	7,620	-4,030	57 500 000,00
SEB Concept Biotechnology, EUR	45,791	46,249	45,791	20,510	26,810	57,850	-	-	100 690 000,00
SEB Medical Fund, EUR	3,208	3,272	3,240	11,350	13,630	33,250	15,200	3,990	23 570 000,00
SEB Asset Selection Fund, EUR	13,432	13,704	13,568	10,010	-5,770	-6,540	-0,010	-	1 309 070 000,00
SEB Key Select, EUR	9,570	9,715	9,667	3,120	0,410	-2,120	-2,270	-	93 300 000,00
SEB Listed Private Equity Fund, EUR	148,667	151,671	150,169	20,360	16,080	14,990	-	-	185 650 000,00

* Vahendatavate fondide tagasivõtmis- ja väljalaskehindude saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 30.06.2012.

Trigon Funds

28.08

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Ärenevate Turgude Agrisektori Fond, EUR	88,37	91,07	90,17	27,30	-6,50	-19,18	-12,58		7 269 312
Balkani Fond, EUR	12,14	12,57	12,32	29,43	31,41	15,94	0,97	-17,32	6 534 724
Ärenevate Turgude Finantssektori Fond, EUR	155,25	160,00	158,42	22,40	13,14	9,62	6,14		4 012 190
Uus Euroopa Kasvufond, EUR	11,66	12,07	11,83	28,31	9,42	-4,05	-5,80	-17,62	1 760 080
Uus Euroopa Väärtusfond, EUR	18,74	19,41	19,02	18,00	15,49	13,14	10,31	-8,69	15 331 156
Venemaa Top Picks Fond, EUR	19,82	20,52	20,12	35,49	6,45	5,15	21,95	-4,66	9 494 663

21. septembril ilmub Äripäeva vahel erileht

Turunduse TOP

- otseturundus
- ürituseturundus
- suhtekorraldus
- internetikeskkonnad
- turu-uuringufirmad
- välimeedia
- e-turundusagentuurid
- ajalehed
- ajakirjad
- meediaagentuurid
- raadio
- televisioon
- reklaamiagentuurid

Turunduse TOP sisaldab põhiteavet nii vastavas valdkonnas tegutsevate äriühin-gute tegevusalade ja majandussaa-vutuste kohta kui ka palju praktilist infot.

Reklaami avaldamine ühele kindlale tee-male pühendatud erilehes on kahtlemata soodsaim võimalus jõuda selle valdkon-naga enim seotud ja eeldatavasti just teid huvitava sihtgrupini.

Soovi korral on selles erilehes võimalik avaldada ka reklaamartiklit. 1190 eurot eest on teil võimalus avaldada 1 lehekülje suurune reklaamartikkel oma ettevõtte käekäigust.

Erileht ilmub A4 formaadis

Reklaampinna broneerimine ja algmaterjalide esitamine 10. septembrini ning kujundatud reklaamide esitamine 13. septembrini

Reklaami projektijuht: Kadri Rand
E-post Kadri.Rand@aripaev.ee Tel 6670 369

Valmib koostöös advokaadibürooga VARUL http://www.varul.com

Lepingud Näidised ja kommentaarid

Neli korda aastas täienev käsiraamat sisaldab võlaõigusseaduse üldosa ja praktikas kõige rohkem levinud lepingute kommentaare ja näidiseid

Autorid:

Marko Kairjak (peatoimetaja), Ants Mailend, Karl Haavasalu, Sergei Jegorov, Peeter Viirsalu

kasiraamat.aripaev.ee

info ja tellimine: 662 0100

Andrew Wood: L'Oreali tulemused olid meie ootustest väiksemad ja olid üldiselt kehva kvaliteediga. Eriti märkimisväärne on nii meie kui ka konsensuse alla jäämine.

Sanford C. Bernsteini analüütik ei olnud rahul eile avaldatud L'Oreali esimese poolaasta brutokasumimarginaaliga.

678,59

+0,23% ▲

perioodi kõrgeim 686,20
perioodi madalaim 513,18

TÕUSJAD

Akzo Nobel

46,56 EUR

+2,44%

OMV

26,72 EUR

+2,16%

Schibsted

205,00 NOK

+1,94%

Neste Oil

8,68 EUR

+1,94%

ABB

116,30 SEK

+1,84%

Rapala VMC

4,99 EUR

+1,84%

USA II kvartali majanduskasvu korrigeeriti ülespoole.

Osta kuulduste peale ja müügi faktide põhjal

Sedasi läks siis naftaga. Hirmust tingituna oli nafta ja bensiini hind USAs tõusnud. Kardeti, et orkaan Isaac võib palju kurja korda saata. Ei olnud ammu, kui üks orkaan uputas New Orleansi.

Nüüd kardeti ka nafta- ja maagaasi puurkaevude pärast meres. Nafta hind langes nädala kõrgeimalt tasemelt 0,9 protsenti ja bensiini hind 1,3 protsenti, kui Isaac sisenes kagu-Louisiana osariigis mandrile. Goldman Sachs'i andmetel olid nafta rafineerimistehased suletud, kuna torm kärgis nõudlust. G7 maad kutsusid üles naftat tootvaid riike suurendama toodangut.

"Informatsioon Isaacist viitab nüüd, et see ei osutunudki nii destruktivseks, kui turg kartis," ütles Raiffeisen Bank Internationali analüütik Hannes Loacker.

Oktoobrikuine nafta lepinguhind langes New Yorgis 89 senti, 95,44 dollarile barrelist. Londonis langes brenti-naftasordi hind 0,7 protsenti, 111,85 dollarile barrelist.

Venezuela sai tulekahju kustutatud. Bensiini hind jätkas langust, kuna Venezuela suutis oma riigi suurima naftarafineerimistehase kustutada. Riigile kuuluv Petroleos de Venezuela peab ootama veel vähemalt 24 tundi, enne kui saab käivitada 645 000 barrelise Amuay rafineerimistehase. 25. augustil juhtus tehases plahvatus, millest tingitud põlengut kustutati neli päeva. Plahvatus tappis 48 inimest.

"Turud on juba hinnanud hindadesse sisse, et et see on hävitav torm," ütles Societe Generale'i toorainestrateg Jeremey Friesen. "Nüüd pöörab turg tähelepanu valitsuste kommentaaridele. Kommentaaridest selgub, et poliitikutel on hakanud muretseda, et nafta hind on nii kõrge."

Veel üheks nafta hinnalanguse põhjuseks oli API laovarude statistika, mille kohaselt kasvasid viimased USAs nafta osas läinud nädalal 5,5 miljoni barreli võrra. Bensiini laovarud kahanesid 2,4 miljoni barreli võrra.

Varsti tuleb USA bensiininõudluse tipp. USA 3. septembri tööpüha loetakse suvise hooaja tipp-tarbimise ajaks. Septembris ja oktoobris lähevad rafineerimistehased sageli hooldusesse, enne kui kasvab talvine kütteõli tarbimine.

 ROMMET KREEK
rommet.kreek@aripaev.ee

Septembris ja oktoobris lähevad rafineerimistehased sageli hooldusesse, enne kui kasvab talvine kütteõli tarbimine.

TAANI

Taani majandus langes ootamatult

Taani majandus langes II kvartalis analüütikute oodatust rohkem, vahendas Bloomberg.

II kvartali langus võrreldes esimesega oli 0,5 protsenti ja aastane langus 0,9 protsenti. Analüütikud ootasid nii kvartaalseks kui ka aastaseks languseks 0,2 protsenti.

Kvartaalselt langesid kodumajapidamiste kulutused 0,9 protsenti ja kapitalikulutused 4,2 protsenti.

Taani mässab topeltkriisiga. Eluaseme- ja panganduskriis on hävitanud töökohti ja vähendanud tarbijate nõudlust. Valitsus on prognoosinud, et tänava kasvab kuningriigi majandus 0,9 protsenti, mis oleks väiksem kasv kui Rootsis või Norras. Taani on euroopa võlakriisile avatum kui Skandinaavia naabrid.

"Paljud Taani tarbijad ja ettevõtted on hoidnud kulutusi tagasi, eriti seetõttu, et majandusväljavaated on Euroopa võlakriisi tõttu ebaselged," ütles Sydbanki analüütik Jacob Graven. "Nõrgad numbrid näitavad, et valitsuse väljavaade võib näida soovmõtlemisena."

Taani eksport kasvas 2,5 protsenti. Valitsuse kulutused kasvasid 0,3 protsenti.

"Arvestades Euroopa väljavaadet, on Taanil tulevast kvartalites üldse raske mingit kasvu näidata," ütles Danske Banki peaökonomist Steen Bocian. "Pank kärbib tõenäoliselt drastiliselt 2012. aasta 0,9protsendist majanduskasvuprognoosi."

"Mõnevõrra optimistlik vaade oleks tänava nullkasv," ütles Bocian. "Realistlikum vaade on, et majandus tänava langeb."

TULEMUS

L'Oreali marginaal tõi pettumuse

Maailma suurima kosmeetikatootja L'Oreali esimese poolaasta kasumimarginaal valmistas analüütikutele pettumuse. Brutokasumimarginaal langes mulluselt 71,5 protsendilt 71 protsendile. Analüütikud ootasid marginaali kasvu 71,9 protsendile.

L'Oreali ärikasum kasvas aastaga 11 protsenti, 1,9 miljardile eurole.

LANGEJAD

Nokia

2,33 EUR

-5,66%

Vestas Wind Systems

38,12 DKK

-5,15%

O'Key Group GDR

9,50 USD

-4,52%

France Telecom

11,02 EUR

-2,61%

Orica

24,41 AUD

-1,73%

Marks & Spencer

357,10 GBp

-1,57%

Läti arvutihulgimüüja Elko jätab Kreeka olukorra tõttu ära Läti esimese IPO kaheksa aasta jooksul. Pro Kapital ei tundu nii arg ettevõtte.

ÄRIPÄEVA JUHTIMISKOOL Uus lend!

Inimeste juhtimine. Mina kui meeskonnajuht Koolitaja **ANDRES LIINAT**

Inimste juhtimine. Suhted teiste ja endaga. Emotsioonid töösuhetes Koolitaja **MARE PORK**

Strateegiline juhtimine Koolitaja **MART RAIK** **Finantside juhtimine** Koolitaja **MARGUS TINITS**

Tulemuste saavutamine Koolitaja **ELAR KILLUMETS** **Ajajuhtimine** Koolitaja **TAURI TALLERMAA**

**ALUSTAB
27.
SEPTEMBRIL**

Info ja registreerimine telefonil **667 0100** või e-posti aadressil **koolituskeskus@aripaev.ee**

Koolitusprogrammi hind
1884 eurot+km